

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W TORUNIU**

R E F E R A T
NADLEŚNICZEGO
NADLEŚNICTWA RÓŻANNA

ANALIZA GOSPODARKI LEŚNEJ
za okres obowiązywania
Planu Urządzenia Lasu
lata 2016 – 2025

Spis treści

Wstęp	3
1. Stan posiadania	4
2. Użytkowanie lasu	4
2.1. Użytkowanie rębne	4
2.2. Użytkowanie przedrębne	12
2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miazgi w cięciach pielęgnacyjnych	13
3. Hodowla lasu	16
3.1. Porównanie wykonania zadań w zakresie hodowli lasu	16
3.2. Ocena upraw i młodników	22
3.2.1. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych	22
3.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych	24
4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu	30
5. Selekcja i nasiennictwo	41
5.1. Drzewostany nasienne	41
5.1.1. Wyłączone drzewostany nasienne (WDN):	41
5.1.2. Gospodarcze drzewostany nasienne (GDN)	42
5.2. Drzewa mateczne	45
5.3. Źródła nasion	46
5.4. Uprawy pochodne	46
6. Gospodarka szkółkarska- Szkółka Leśna Wilcze Gardło	49
7. Użytkowanie uboczne	52
7.1. Plantacje choinkowe	53
8. Ochrona lasu	53
8.1. Szkodniki owadzie	54
8.2. Szkody od zwierzyny	56
8.3. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne	58
9. Ochrona przeciwpożarowa	59
10. Lasy niepaństwowe	60
11. Gospodarka łowiecka	61
12. Ochrona przyrody	66
13. Edukacja i promocja	73
14. Turystyka	78
15. Lasy o zwiększonych funkcjach społecznych	81
16. Infrastruktura techniczna	82

Wstęp

Nadleśnictwo Różanna jest jednostką administracyjną – gospodarczą Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu położoną w zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego i granic RDLP. Zarządza gruntami Skarbu Państwa o powierzchni 11314,5782 ha, które są zlokalizowane w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa obejmującego obszar 35460 ha z lesistością 34,1 %. Grunty w stanie posiadania Nadleśnictwa Różanna należą do województwa kujawsko – pomorskiego, dwóch powiatów, czterech gmin i jednego miasta, ale zdecydowana większość mieści się na terenie miasta i gminy Koronowo, w dorzeczu Brdy na odcinku, gdzie wody tej rzeki zostały około 1960 roku spiętrzone na potrzeby energetyczne w postaci zbiornika nazwanego Zalewem Koronowskim.

Powierzchnia nadleśnictwa składa się z dwóch obrębów leśnych stanowiących do końca 1974 roku dwa odrębne nadleśnictwa: Różanna i Stronno. Obręby są wyraźnie oddzielonymi od siebie i różniącymi się pod względem przyrodniczo – leśnym kompleksami leśnymi o zbliżonej powierzchni ogólnej: Różanna – 5374,8949 ha, Stronno – 5939,6833 ha. Siedziba Nadleśnictwa Różanna znajduje się w granicach miasta Koronowo w oddz. 187 i obrębu Różanna.

Początki istnienia Nadleśnictwa Różanna jako odrębnej jednostki administracyjno –gospodarczej sięgają końca XVIII wieku (dokładna data powstania nie jest znana), natomiast Nadleśnictwo Stronno zostało powołane w 1868 roku. W obecnych granicach nadleśnictwo istnieje od 1. stycznia 1975 roku, kiedy to agendy zlikwidowanego w dniu 31 grudnia 1974 roku Nadleśnictwa Stronno przyłączono do Nadleśnictwa Różanna.

W nadleśnictwie funkcjonuje 9 leśnictw z tego: w obrębie Różanna 4 leśnictwa – Krówka, Różanna, Kadzionka i Tylina Góra, w obrębie Stronno 5 leśnictw – Pólko, Aleksandrowiec, Wilcze Gardło, Stronno i Ługowo, oraz Szkołka Leśna Wilcze Gardło i Ośrodek Hodowli Zwierzyny w Pobrdziu.

Lasy Nadleśnictwa Różanna leżą prawie w całości w Mezuregionie Doliny Brdy, gdzie dominują siedliska oligo- i mezotroficzne Bśw i BMśw, natomiast pozostała ich część znajduje się w granicach Mezuregionów Wysoczyzny Świeckiej i Wysoczyzny Krajeńskiej, które to cechują się wyższą żyznością siedlisk. W drzewostanach dominuje sosna zwyczajna a drugim pod względem znaczenia gatunkiem lasotwórczym jest dąb.

W miarę postępu przebudowy składów gatunkowych w dostosowaniu do rozpoznania siedliskowego następuje stopniowe zmniejszenie udziału sosny, a wzrost udziału dęba i upraw o mieszanym składzie gatunkowym.

Lasy Nadleśnictwa Różanna ogólnie są lasami o średniej i wysokiej produktywności. Ich potencjał może być lepiej wykorzystany w miarę aktualizacji rozpoznania siedliskowego, które obiektywnie wskazuje na potrzebę weryfikacji udziału siedlisk mezo – i megatroficznych (BM, LM, Lśw) kosztem oligotroficznych (Bśw), co nie dziwi z uwagi na puszczańską historię występujących w dzielnicy Pojezierza Krajeńskiego kompleksów leśnych, w odróżnieniu od położonych bardziej na północ Borów Tucholskich.

1. Stan posiadania

Zmiany jakie nastąpiły w stanie posiadania gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Różanna w okresie od 01.01.2016 r. do 31.07.2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Bilans zmian gruntowych w Nadleśnictwie Różanna w latach 2016-2025

Lp.	Powód/podstawa prawna zmiany	Przyrost	Ubytek
1.	Nabycie gruntów leśnych na podstawie art. 37 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	25,1815	-
2.	Nabycie gruntów leśnych zgodnie z art. 37a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	1,8366	-
3.	Zamiana gruntów w trybie art. 38e ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	10,4473	0,3265
4.	Grunty przyjęte – Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy	5,2821	-
5.	Sprzedaż lokali w trybie art. 40a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	-	0,1268
6.	Wywłaszczenie na mocy specustaw	-	9,9442
7.	Regulacja stanu posiadania (pomiary geodezyjne)	1,1018	1,2619

W wyniku przedstawionych zmian powierzchnia ogólna nadleśnictwa wzrosła o 32,1899 ha.

2. Użytkowanie lasu

2.1. Użytkowanie rębne

Etat powierzchniowy cięć rębnych Nadleśnictwo Różanna zrealizowało w rozmiarze **100,86%** w tym: na obrębie Różanna w **102,80%**, na obrębie Stronno w **99,42%**. Etat miąższościowy użytków rębnych ogółem został wykonany w Nadleśnictwie w **97,30%**, w tym:

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

na obrębie Różanna w **102,28%**, na obrębie Stronno w **92,74%**. Udział użytków przygodnych w użytkowaniu rębny wyniósł **8,82%**.

Zrealizowany rozmiar etatu powierzchniowego cięć rębnych wynikał w znacznym stopniu z uprzątnia powierzchni pokłaskowej po huraganie z 2017 r., a w mniejszym stopniu z cięć sanitarnych, które przeprowadzono na podstawie indywidualnych decyzji, podyktowanych stanem sanitarnym lasu (przyplaszczek granatek, kornik ostrozębny) oraz innymi względami (przekazanie gruntu na inne cele).

Największe szkody od wiatru i czynników biotycznych odnotowano głównie w 3 leśnictwach: Krówka i Kadzionka – Obr. Różanna oraz w Leśnictwie Ługowo – Obr. Stronno. Nadleśnictwo Różanna zostało uznane jako jednostka kłaskowa. Jednak pierwotnie szacowany rozmiar szkód: **23 000 m³** grubizny, zgodnie Decyzją nr 211/2017 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 16 sierpnia 2017 r., nie obligował nas do sporządzenia aneksu PUL.

W Tabelach nr 5-7. wyodrębniono także kolumnę „**pozostałe - niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego**”, w której uwidoczniono miąższość grubizny zaewidencjonowaną w ramach grup czynności: PRZEST, DRZEW, UPRZPOZ.

Dodatkowe cięcia rębne wraz z podaniem ich lokalizacji zawarte są w Tabeli nr 2.

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 2. Dodatkowe ciecia rębne

Nr Leśnictwa	Oddział pododdział	Wydzielenie	Rodzaj zabiegu	Pozysk. masa grubizny (m3)	Pow. manipulacyjna (ha)	Pow. do odnowienia (ha)	Rok wykonania	UWAGI powód wykonania
1	27f	01	IBK	271	0,51	0,51	2017	klęska 2017r
1	46n	01	IBK	255	0,89	0,76	2017	klęska 2017r
1	17Am	01	IBK	762	1,36	1,36	2017	klęska 2017r
1	27c	01	IBK	138	0,72	0,59	2017	klęska 2017r
1	46Ad	01	IBK	100	0,85	0,85	2017	klęska 2017r
1	46Aj	01	IBK	2	0,60	0,60	2017	klęska 2017r
1	46m	01	IBK	1	0,61	0,61	2017	klęska 2017r
1	17Ai	01	IBK	2	1,11	0,90	2017	klęska 2017r
1	17Af	01	IBK	48	0,40	0,40	2017	klęska 2017r
3	17Ba	00	IBK	2078	8,64	8,64	2017	klęska 2017r
3	27Ab	01	IBK	103	0,40	0,40	2017	klęska 2017r
3	27Ah	01	IBK	576	2,57	2,57	2017	klęska 2017r
3	27Bd	00	IBK	71	0,47	0,47	2017	klęska 2017r
3	27Bh	00	IBK	86	0,78	0,78	2017	klęska 2017r
3	27Bp	00	IBK	36	0,85	0,85	2017	klęska 2017r
3	27Cc	00	IBK	185	1,08	1,08	2017	klęska 2017r
3	27Cf	00	IBK	2	1,63	1,63	2017	klęska 2017r
3	27Ch	00	IBK	388	1,51	1,51	2017	klęska 2017r
3	27Ci	00	IBK	537	2,24	2,24	2017	klęska 2017r
6	55d	00	ICS	132	1,60	1,56	2023	zły stan sanitarny
7	226g	00	IBK	359	1,30	1,30	2017	klęska 2017r
7	227a	01	IBK	570	2,95	2,95	2017	klęska 2017r
7	227b	01	IBK	160	0,80	0,80	2017	klęska 2017r
8	122b	00	CSS	150	1,58	---	2018	D-stan nasienny
8	122f	00	CSS	236	3,10	---	2018	D-stan nasienny
9	214c	00	WYLES	18	0,08	---	2020	przekazane Gminie Koronowo
Razem:				7 265	38,63	33,36		

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Ze względów przyrodniczych i społecznych zostały wstrzymane zręby o łącznej powierzchni **19,69 ha (1,09% projektowanych)**.

Zręby wstrzymane wraz z podaniem lokalizacji przedstawia Tabela nr 3.

Tabela nr 3. Zestawienie zrębów wstrzymanych w latach 2016 – 2025

Nr leśnictwa	Oddział pododdział	Wydzielanie	Rodzaj rębni	Planow. mas a grubizny (m3)	Plan. pow. manipulacyjna (ha)	UWAGI powód wstrzymania
2	28k	00	IB	398	1,11	brak odn. natural.
2	28l	00	IB	714	2,14	brak odn. natural.
6	44c	01	IIIB	294	0,81 *	strefa ochr. gniazda
6	44g	00	IIIAU	599	1,34 *	strefa ochr. gniazda
6	45a	00	IIIB	301	0,64 *	strefa ochr. gniazda
7	53l	00	IIIB	324	2,24	OCP II
7	130f	99	IB	302	0,65	bufor przy zb. wodnym
8	153j	99	IB	603	1,78	pow. referencyjna
8	167d	00	IB	62	0,39	pow. referencyjna
9	149b	00	IB	475	1,49	lasy społeczne
9	149c	00	IIIA	177	1,59	lasy społeczne
9	189c	00	IB	562	2,22	"starolas"
9	195d	98	IB	785	2,55	strefa ochr. gniazda
9	225Ak	00	IIIAU	912	3,53	OCP 1
Razem				6 508	19,69	

* Wykonanie częściowe zrębów

Obowiązujące obecnie zasady prowadzenia gospodarki leśnej, z większym uwzględnieniem aspektów ochrony przyrody skutkują zamianą niektórych zrębów zupełnych i gniazdowych poprzez ich modyfikację na rębnie bardziej złożone, które pozwolą lepiej chronić ich walory środowiskowe.

Zręby zmodyfikowane wraz z podaniem lokalizacji przedstawia Tabela nr 4 zamieszczona na kolejnej stronie.

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 4. Zestawienie modyfikacji zrębów w latach 2016 – 2025

Nr Leśnictwa	Oddział pododdział	Wydzielanie	Planowane				Wykonane				Rok wykonania	UWAGI powód zamiany
			Rodzaj rębni	Masa grubizny (m3)	Pow. manipulacyjna (ha)	Pow. do odnowienia (ha)	Rodzaj rębni	Masa grubizny (m3)	Pow. manipulacyjna (ha)	Pow. do odnowienia (ha)		
1	44a	01	IIIA	380	4,2	1,26	IIIAK	359,14	4,2	1,26	2018	klęska 2017
1	2b	00	IIIAU	862	3,51	4,41	IIA	1042,07	3,51	2,41	2024	sąsiedztwo zalewu
1	38c	00	IB	340	0,92	0,92	IIB	*	0,92	0,92	2025	kwestie społeczne
4	164a	2	IB	1100	3,3	3,3	IIIA	330	2,5	1	2025	Przebudowa drzewostanu
4	164a	3	IB	1100	3,3	3,3	IB	245	0,8	0,8	2025	Poletko łowieckie
5	II	0	IIIB	97	1,71	0,52	IVD	97	1,71	0,5	2025	ciek wodny
5	8d	0	IIIA	174	1,35	0,41	IIB	337	1,35	1,35	2025	Zalew Koronowski
7	223d	0	IB	289	1,68	1,68	IIB	165	1,68	1,68	2024	OLJ
8	122-b	-99	IB	302	1,58	1,58	IIB	192,24	1,58	1,58	2025	odn.nat. So
8	183-a	0	IIIA	170	1,33	1,33	IIB	170	1,33	1,33	2025	ciek wodny
Razem				4 814	22,88	18,71		2 937	19,58	12,83		

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 5. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Nadleśnictwa Różanna (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Użytki											
	Rębne					Przedrębne						ogółem
	zręby ha	zręby m³	pozostałe niezaliczone na poczet etatu powierzchni owego	przygodne	razem	czyszczenia (nie planowane w PUL)		trzebieże		przygodne	razem	
						ha*	m³	ha	m³			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2016	156	34 118	984	1 125	36 227	0	0	847	25 587	4 554	30 141	66 368
2017	179	31 104	126	8 196	39 426	47	142	495	16 223	19 409	35 774	75 200
2018	157	26 238	532	3 421	30 191	34	159	937	24 080	3 850	28 089	58 280
2019	215	36 270	205	2 342	38 817	31	32	582	19 321	3 390	22 743	61 560
2020	172	33 822	36	3 443	37 301	25	25	782	24 055	1 504	25 584	62 885
2021	176	31 306	142	1 735	33 183	9	6	1 005	26 811	1 468	28 285	61 468
2022	170	31 244	0	6 387	37 631	7	20	903	21 893	6 249	28 162	65 793
2023	189	32 876	31	2 352	35 259	5	4	828	23 225	7 059	30 288	65 547
2024	225	40 905	845	1 658	43 408	2	3	662	23 326	2 786	26 115	69 523
2025	178	38 469	414	2 206	41 089	0	0	680	17 734	8 513	26 247	67 336
Razem	1 817	336 352	3 315	32 865	372 532	161	391	7 722	222 255	58 782	281 428	653 960
État za okres ubiegły	1 801	381 149	1 733	x	382 882	x	x	7 761	283 500	x	283 500	666 382
% wykonania	100,86%	88,25%	191,29%	x	97,30%	x	x	99,50%	78,40%	x	99,27%	98,14%

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 6. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Obrębu Różanna (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzowy	Użytki											
	Rębne					Przedrębne						ogółem
	zrębha	zręb m³	pozostałe niezaliczone na poczet etatu powierzchniowego	przygodne	razem	czyszczenia (nie planowane w PUL)		trzebieże		przygodne	razem	
						ha*	m³	ha	m³			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2016	53	14 115	739	145	14 999	0	0	470	13 931	1 933	15 864	30 863
2017	83	15 897	126	5 666	21 689	6	6	193	6 513	7 963	14 482	36 171
2018	48	10 049	0	1 371	11 420	6	56	479	12 630	1 907	14 593	26 013
2019	98	18 099	147	418	18 664	0	0	279	9 218	2 027	11 245	29 909
2020	65	15 946	0	692	16 638	16	2	373	11 894	614	12 510	29 148
2021	82	16 739	0	889	17 628	4	0	468	12 159	720	12 879	30 507
2022	79	15 134	0	2 899	18 033	1	2	426	11 323	2 078	13 403	31 436
2023	84	17 259	0	1 379	18 638	5	0	380	11 739	5 878	17 617	36 255
2024	101	22 973	0	423	23 396	0	0	280	10 394	1 357	11 751	35 147
2025	99	24 852	300	796	25 948	0	0	323	8 541	3 155	11 696	37 644
Razem	791	171 063	1 312	14 678	187 053	38	66	3 671	108 342	27 632	136 040	323 093
État za okres ubiegły	769	181 656	1 223	x	182 879	x	x	3 700	136 500	x	136 500	314 374
% wykonania	102,80%	94,17%	107,28%	x	102,28%	x	x	99,21%	79,37%	x	99,66%	102,77%

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 7. Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i poszczególnych lat w porównaniu do etatów dla Obrębu Stronno (wg IUL - Tabela IX)

Rok kalendarzo wy	Użytki											
	Rębne					Przedrębne						ogółem
	zręb y ha	zręb y m³	pozostałe niezaliczone na poczet etatu powierzchni owego	przygodne	razem	czyszczenia (nie planowane w PUL)		trzebieże		przygodne	razem	
						m³	m³	ha*	m³			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
wykonanie za ubiegły okres według lat												
2016	103	20 003	245	980	21 228	0	0	377	11 656	2 621	14 277	35 505
2017	96	15 207	0	2 530	17 737	40	136	302	9 710	11 446	21 292	39 029
2018	110	16 189	532	2 050	18 771	29	103	458	11 450	1 943	13 496	32 267
2019	117	18 171	58	1 924	20 153	31	32	304	10 103	1 363	11 498	31 651
2020	107	17 876	36	2 751	20 663	9	23	409	12 161	890	13 074	33 737
2021	94	14 567	142	846	15 555	5	6	537	14 652	748	15 406	30 961
2022	91	16 110	0	3 488	19 598	5	18	477	10 570	4 171	14 759	34 357
2023	105	15 617	31	973	16 621	1	4	448	11 486	1 181	12 671	29 292
2024	123	17 932	845	1 235	20 012	2	3	383	12 932	1 429	14 364	34 376
2025	79	13 617	114	1 410	15 141	0	0	357	9 193	5 358	14 551	29 692
Razem	1 026	165 289	2 003	18 187	185 479	123	325	4 051	113 913	31 150	145 388	330 867
État za okres ubiegły	1 032	199 493	510	x	200 003	x	x	4 060	147 000	x	147 000	352 003
% wykonania	99,42%	82,85%	392,75%	x	92,74%	x	x	99,77%	77,49%	x	98,90%	94,00%

2.2. Użytkowanie przedrębne

Miąszszościowy orientacyjny etat użytków przedrębnych wykonano w wysokości **99,27%**, w tym: w obrębie Różanna w **99,66%**, w obrębie Stronno w **98,90%**. Nieznacznie wyższa realizacja etatu miąszszościowego użytkowania przedrębego w Obrębie Różanna w porównaniu do Obrębu Stronno wynika z tego powodu, że był on w większym stopniu dotknięty klęską z 2017 roku, co wymagało zintensyfikowania pozyskania drewna, związanego z uprzątniem jej skutków. Nadleśnictwo dokonując stosownych analiz oraz chcąc uniknąć przekroczenia pierwotnego rozmiaru cięć przedrębnych zwróciło się z wnioskiem do Dyrektora RDLP dotyczącym zgody na przekroczenie szacowanej wielkości użytków przedrębnych w PUL Nadleśnictwa Różanna na lata 2016-2025. W konsekwencji wnioskowanej zgody nadleśnictwo otrzymało 23 października 2024r. Decyzję Nr 121 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zezwalającą na przekroczenie pierwotnego planu przedrębego o **12 500 m³**. Cytowana wcześniej decyzja pozwoliła na realizację wszystkich możliwych wskazówek gospodarczych dotyczących cięć przedrębnych pozostałych do realizacji w PUL.

Należy zaznaczyć, że intensywność cięć w użytkach przedrębnych była wyższa od planowanej (**34,92 m³/ha**) i wyniosła **36,48 m³/ha**. Wynikało to zarówno z pozyskania drewna pokłeskowego, jak i znacznych ilości posuszu, będącego skutkiem niekorzystnych czynników abiotycznych, głównie susz oraz znaczącym występowaniem szkodników wtórnych.

Użytki przygodne przedrębne w latach 2016-2025 osiągnęły wartość **58 782 m³**, czyli stanowiły **20,97%** cięć przedrębnych dla Nadleśnictwa Różanna (**20,40%** wszystkich cięć przedrębnych w Obrębie Różanna i **21,49%** w Obrębie Stronno).

Tak wysoki procent udziału cięć przygodnych w stosunku do ogółu miąszszości pozyskanej w ramach cięć przedrębnych wynika głównie z przyczyny szkód od wiatru, które w różnym stopniu występują niemal corocznie, a największy rozmiar odnotowano w 2017 roku.

Można nadmienić, że coraz większego znaczenia nabiera miąszszość drewna z pozyskania drzew niebezpiecznych przy granicy z obcą własnością oraz na terenach leśnych w miejscach użytkowanych dla turystyki i rekreacji.

Etat powierzchniowy zabiegów pielęgnacyjnych lasu został wykonany: w trzebieżach wczesnych TW w **100,13%**, a w trzebieżach późnych TP w **99,38%**.

2.2.1. Uzyskany wskaźnik intensywności poboru miąższości w cięciach pielęgnacyjnych

Wskaźniki trzebieżowe zostały ustalone w pierwotnym planie urządzenia lasu na lata 2016-2025 w wysokości 33,78 m³/ha dla obrębu Różanna i 35,96 m³/ha dla obrębu Stronno.

Tabela nr 8. Wskaźnik trzebieżowy w zabiegach pielęgnacyjnych w latach 2016-2025

Intensywność zabiegów pielęgnacyjnych w m ³ /ha (plan/wykonanie)	
	TW + TP
Obręb Różanna	33,78 / 37,09
Obręb Stronno	35,96 / 35,93
Nadleśnictwo Różanna	34,92 / 36,48

Należy zauważyć, że nadleśnictwo już na początku okresu obowiązywania planu 10-letniego dostrzegło zbyt niską planowaną intensywność w cięciach przedrębnych i dołożyło starań, aby planowane zabiegi pielęgnacyjne wykonywane były w rozmiarze nieprzekraczającym zakładanej intensywności.

Nadleśnictwo Różanna w trakcie obowiązywania PUL realizowało również dodatkowe cięcia przedrębne w szczególności czyszczenia późne z pozyskania drewna, które nie były planowane. Zestawienie pozycji wraz z podaniem lokalizacji zawarte są w Tabeli nr 9.

Niewielka część trzebieży nie została wykonana w trakcie 10-lecia, głównie z powodów konieczności ochrony przyrody i wprowadzonych w tym zakresie regulacji w trakcie obowiązywania PUL. Dane na temat wstrzymanych trzebieży zawiera Tabela nr 10.

Tabela nr 9. Dodatkowe cięcia przedrębne

Nr Leśnictwa	Oddział pododdział	Wydział	Zabieg	Pozysk. masa grubizny (m3)	Pow. ha)	Rok wykonania	UWAGI powód wykonania
4	147a	99	TPP	28	1,13	2024	Potrzeba hodowlana
4	178Aax	00	TWN	136	3,64	2018	Przejęty grunt w trakcie PUL
4	178Abx	00	TWN	7	0,51	2024	Przejęty grunt w trakcie PUL
7	107c	00	CP-P	5	2,78	2018	Potrzeba hodowlana - grubizna
7	218a	00	CP-P	10	1,04	2021	Potrzeba hodowlana - grubizna
7	218c	00	CP-P	3	3,30	2021	Potrzeba hodowlana - grubizna
7	227c	00	CP-P	1	0,50	2018	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	119d	00	CP-P	6	4,11	2017	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	120c	00	CP-P	5	7,07	2017	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	170d	00	CP-P	17	4,99	2022	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	183l	00	CP-P	2	1,19	2019	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	183m	00	CP-P	3	0,73	2019	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	185b	00	CP-P	19	6,67	2018	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	186f	00	CP-P	9	4,86	2018	Potrzeba hodowlana - grubizna
8	187c	00	CP-P	11	6,60	2020	Potrzeba hodowlana - grubizna
9	225hx	00	TPP	127	1,84	2025	Przejęty grunt w trakcie PUL
Razem				389	50,96		

Tabela nr 10. Wstrzymane cięcia przedrębne

Nr leśnictwa	Oddział pododdział	Wydzielanie	Zabieg	Planow. masa grubizny (m3)	Pow. (ha)	UWAGI powód wstrzymania
3	27Ag	00	TW	35	0,75	OCP
3	27Bb	00	TW	20	0,83	OCP
3	125h	00	TP	30	1,81	OCP
4	144l	00	TPP	11	0,77	Pow. REF od 2025r.
5	1d	00	TW	3	0,23	OCP
5	12Ai	00	TPP	48	1,72	OCP
7	226g	00	TPP	45	1,3	po kłęsce RB IBK
7	227a	01	TWP	82	2,95	po kłęsce RB IBK
7	227b	01	TPP	28	0,8	po kłęsce RB IBK
8	114f	00	TP	72	1,9	pow.referencyjna
8	153l	00	TP	28	2,92	pow.referencyjna
8	167f	00	TP	26	0,79	pow.referencyjna
9	176f	00	TPP	161	5,67	planowany rezerwat
9	225Am	00	TWP	10	0,61	OCP
9	225Ao	00	TPP	7	0,61	OCP
Razem				606	23,66	

3. Hodowla lasu

3.1. Porównanie wykonania zadań w zakresie hodowli lasu

Rozmiar wykonanych prac odnowieniowych, zalesieniowych, pielęgnacyjnych i melioracyjnych przedstawiono w **Tabelach nr: 11, 12, 13.**, sporządzonych wg wzoru tabeli nr X z IUL, wykonanej dla obrębów oraz ogółem dla Nadleśnictwa.

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 11. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami – Nadleśnictwo Różanna (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie			Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					Upraw		młodników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń			pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne			
powierzchnia zredukowana – ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	67,46		9,31	0,85	0,08	3,56		191,06	13,46	49,67	172,63	
2017	64,45		17,06	4,9	0,07	2,64		144,51	32,24	180,89	137,02	
2018	127,32		25,73	22,22	0,97	2,64		96,95	42,67	115,66	128,8	
2019	65,39		40	1,42	1,45	10,32		68,41	51,32	118,97	156,19	
2020	21,02		27,84	17,75	0,8	5,81		78,85	59,26	106,99	150,93	
2021	57,47		43,51	60,41	3,21	10,8		148,79	50,61	104,51	149,32	
2022	69,01		33,43	34,28	3,91	13,3		152,57	43,75	126,86	141,83	
2023	61,68		33,07	70,08	0,8	15,81		132,31	43,72	160,78	131,2	
2024	95,43		34,86	43,03	0,55	18,33		130,79	55,24	182,6	206,66	
2025	35,06		24,85	22,55	1,15	16,52		127,37	54,77	127,22	45,78	
Razem	664,29	0	289,66	277,49	12,99	99,73	0	1271,61	447,04	1274,15	1420,36	0
Orientacyjne zadania za okres ubiegły	724,14	0	325,13	316,45	3,9	113,38	0	1269,34	807,43	1237,66	1472,36	0
% wykonania	89%		89%	88%	333%	88%		100%	55%	103%	96%	

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 12. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami - Obręb Różanna (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszyców	Pielęgnowanie		Melioracje		
	otwarte		pod osłoną					Upraw		młodników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń			pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne			
powierzchnia zredukowana – ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	44,2		1		0,08	1,04		71,36	7,49	34,99	75,51	
2017	33,21		2,33			1,65		14,27	21,52	59,74	43,02	
2018	82,84		2,13	8,07	0,2	1,4		32,05	25,41	34,48	72,55	
2019	22,03		9,29		0,74	4,72		39,13	18,34	41,59	77,33	
2020	17,87		6,03	14	0,12	1,16		11,17	15,13	49,78	73,66	
2021	29,89		19,36	22,86	2,88	2,68		61,07	25,02	54,07	58,76	
2022	39,45		9,51	10,41	0,46	6,75		53,28	16,54	76,69	71,87	
2023	41,83		11,95	36,39	0,22	5,53		53,03	12,43	91,1	73,27	
2024	47,69		12,25	21,11	0,45	11		64,71	21,61	94,21	130,17	
2025	24,49		11,74	9,17	0,9	13,28		27,98	7,93	43,42	11,08	
Razem	383,5	0	85,59	122,01	6,05	49,21	0	428,05	171,42	580,07	687,22	0
Orientacyjne zadania za okres ubiegły	425,43	0	100,76	124,52	2,16	110,32	0	538,05	343,02	594,19	667,84	0
% wykonania	90%		85%	98%	280%	45%		80%	50%	98%	103%	

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 13. Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami – Obręb Stronno (wg IUL – tabela X)

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia					Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszyców	Pielęgnowanie			Melioracje	
	otwarte		pod osłoną					Upraw		młodników	agrotechniczne	wodne
	plazowiny, halizny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń			pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne			
powierzchnia zredukowana – ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2016	23,26		8,31	0,85		2,52		119,7	5,97	14,68	97,12	
2017	31,24		14,73	4,9	0,07	0,99		130,24	10,72	121,15	94	
2018	44,48		23,6	14,15	0,77	1,24		64,9	17,26	81,18	56,25	
2019	43,36		30,71	1,42	0,71	5,6		29,28	32,98	77,38	78,86	
2020	3,15		21,81	3,75	0,68	4,65		67,68	44,13	57,21	77,27	
2021	27,58		24,15	37,55	0,33	8,12		87,72	25,59	50,44	90,56	
2022	29,56		23,92	23,87	3,45	6,55		99,29	27,21	50,17	69,96	
2023	19,85		21,12	33,69	0,58	10,28		79,28	31,29	69,68	57,93	
2024	47,74		22,61	21,92	0,1	7,33		66,08	33,63	88,39	76,49	
2025	10,57		13,11	13,38	0,25	3,24		99,39	46,84	83,8	34,7	
Razem	280,79	0	204,07	155,48	6,94	50,52	0	843,56	275,62	694,08	733,14	0
Orientacyjne zadania za okres ubiegły	298,71	0	224,37	191,93	1,74	3,06	0	731,29	464,41	643,47	804,52	0
% wykonania	94%		91%	81%	399%	1651%		115%	59%	108%	91%	

W okresie 2016–2025 odnowiono łącznie **664,29 ha** płazowin, halizn i zrębów na powierzchniach otwartych, co stanowi **89%** w stosunku do planowanych **724,14 ha**. Powierzchnia ta obejmuje odnowienia po zrębach planowych oraz sanitarnych w tym po nawałnicy z 2017 roku.

Powierzchnia zrealizowanych odnowień po rębniach złożonych wynosi **289,66 ha**, co stanowi **89%** powierzchni planu.

Podsadzenia produkcyjne wykonano w **88%** tj. **277,49 ha** przy planowanym rozmiarze wynoszącym **316,45 ha**.

Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowane zostały na powierzchni **12,99 ha**, wynosi to **333 %** realizacji planu. Prace te wykonano zgodnie z pojawiającymi się potrzebami hodowlanymi w drzewostanach, by budować ich stabilność.

Wykonanie poprawek i uzupełnień stanowi powierzchnię **99,73 ha** przy planowanych **113,38 ha**. W odniesieniu do wszystkich wykonanych odnowień realny udział poprawek wyniósł ok. **15%**. Ograniczenie wykonania tych prac wynika w szczególności z wysokiej udatności odnowień oraz wykorzystania samorzutnie pojawiających się nalotów, które stanowiły stabilny i naturalny element uprawy przy zachowaniu docelowego składu odnowieniowego.

Plan Urządzenia Lasu na minione 10-cio lecie nie przewidywał wprowadzania podszytów, Wprowadzono w dużej ilości podsadzenia o charakterze produkcyjnym.

Pielęgnowanie gleby zrealizowano w **100 %** co stanowi sumaryczną powierzchnię **1271,61 ha**. Wpływ na taki rozmiar zadań związanych z pielęgnowaniem gleby był w szczególności wynikiem masowego występowania czeremchy amerykańskiej, która jest gatunkiem bardzo ekspansywnym. Duży udział tych prac przypadał na pielęgnację podsadzeń produkcyjnych, które lokowane były w szczególności na powierzchniach zachwaszczonych przez ten gatunek.

Pielęgnowanie upraw w ramach czyszczeń wczesnych wykonano na powierzchni **447,04 ha** na planowany rozmiar **807,43 ha**. Stanowi to **55 %** wykonania i jest wynikiem reakcji na bieżące potrzeby hodowlane upraw.

Pielęgnowanie młodników w ramach czyszczeń późnych zostało zrealizowane w **103%**, na sumarycznej powierzchni **1237,66 ha**.

Melioracje agrotechniczne wykonano w **96%** (1420,36 ha przy planie 1472,36 ha). Obejmowały one przygotowanie powierzchni zrębowych do odnowień, uprzątnię pozostałości pozrębowych oraz prace na powierzchniach przewidzianych pod podsadzenia. W miejscach, gdzie

stwierdzono płatowe występowanie trzcinnika, czeremchy amerykańskiej lub innych gatunków inwazyjnych, stosowano także chemiczne metody zwalczania.

Na terenie administracyjnym Nadleśnictwa Różanna w minionym 10-leciu nie prowadzono prac związanych z melioracjami wodnymi.

W miarę możliwości wykorzystywano naturalne siły przyrody w odnawianiu lasu poprzez inicjowanie odnowień naturalnych i popieranie tych pojawiających się samorzutnie. W ramach prowadzonych cięć rębnych zainicjowano odnowienia naturalne na powierzchni 80,93 ha. W tym na chwilę obecną uznano odnowienia naturalne na powierzchni 13,28 ha. Stanowi to 1,4 % odnowień na terenie nadleśnictwa. Pozostałe zainicjonowane powierzchnię są na bieżąco monitorowane w celu uznania ich w kolejnych latach. Każdy przypadek traktowany jest indywidualnie jako składowy element racjonalnego ładu czasowo-przestrzennego zapewniającego różnorodność drzewostanów.

3.2. Ocena upraw i młodników

3.2.1. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych

Tabela nr 14. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Nadleśnictwie Różanna (Tabela nr XI według IUL)

Typ siedliskowy lasu	Leśne siedlisko przyrodnicze	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat										Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym			przepadłe	
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,4 i mniej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BŚW		446,12	4,07	2,87	0,93							453,99
BMSW		124,41			4,47							128,88
LMŚW		4,97										4,97
	9170	2,73										2,73
LMW					0,43							0,43
LŚW		1,65										1,65
	9170				0,63							0,63
OL		1,90										1,90
Ogółem		581,78	4,07	2,87	6,46							595,18

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 15. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Obrębie Różanna (Tabela nr XI według IUL)

Typ siedliskowy lasu	Leśne siedlisko przyrodnicze	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat										Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym			przypadłe	
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,4 i mniej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BŚW		261,61	4,07									265,68
BMSW		61,41			4,47							65,88
LMŚW		3,35										3,35
Ogółem		326,37	4,07		4,47							334,91

Tabela nr 16. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w Obrębie Stronno (Tabela nr XI według IUL)

Typ siedliskowy lasu	Leśne siedlisko przyrodnicze	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat										Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym			przypadłe	
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,4 i mniej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BŚW		184,51		2,87	0,93							188,31
BMŚW		63,00										63,00
LMŚW		4,35										4,35
LMW					0,43							0,43
LŚW		1,65										1,65
	9170				0,63							0,63
OL		1,90										1,90
Ogółem		255,41		2,87	1,99							260,27

3.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Tabela nr 17. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Nadleśnictwie Różanna (Tabela nr XII według IUL)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6
KO	BMŚW	DB	237,98	33,66	11
	BMŚW	ŚW	4,29	70,00	11
	LMŚW	BK	19,94	71,85	12
	LMŚW	DB	269,58	47,54	11
	LMŚW	JD	2,66	30,00	11
	LMW	DB	1,41	30,00	22
	LŚW	BK	2,60	70,00	12
	LŚW	DB	140,43	48,01	11
Razem			678,89	43,61	11
KDO	BMŚW	DB	16,10	18,47	11
	BMŚW	ŚW	12,09	22,81	12
	LMŚW	DB	49,71	35,33	22
	OLJ	JS	1,95	20,00	11
Razem			79,85	29,66	22
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW	DB	26,21	38,46	11
	BMŚW	SO	52,55	97,11	11
	LMŚW	DB	128,00	86,68	11
	LMŚW	SO	54,49	98,40	11
	LŚW	BK	7,22	74,70	12
	LŚW	DB	80,95	95,23	11
	LW	DB	5,25	30,00	11
Razem			354,67	87,33	11
Ogółem			1113,41	56,54	11

Tabela nr 18. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Obrębie Różanna (Tabela nr XII według IUL)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6
KO	BMŚW	DB	134,76	33,7	11
	BMŚW	ŚW	4,29	70,0	11
	LMŚW	BK	8,79	72,1	11
	LMŚW	DB	69,36	40,5	12
	LMW	DB	1,41	30,0	22
	LŚW	DB	9,39	30,0	11
Razem			228,00	37,7	11
KDO	BMŚW	DB	13,64	20,0	11
	BMŚW	ŚW	12,09	22,8	12
Razem			25,73	21,3	12
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW	DB	17,03	35,1	12
	BMŚW	SO	26,36	97,6	11
	LMŚW	DB	21,80	64,7	11
	LMŚW	SO	10,70	94,4	11
	LŚW	BK	7,22	74,7	12
	LŚW	DB	4,30	86,6	12
Razem			87,41	74,4	11
Ogółem			341,14	45,9	12

Tabela nr 19. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych w Obrębie Stronno (Tabela nr XII według IUL)

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana
1	2	3	4	5	6
KO	BMŚW	DB	103,22	33,7	11
	LMŚW	BK	11,15	71,7	12
	LMŚW	DB	200,22	50,0	11
	LMŚW	JD	2,66	30,0	11
	LŚW	BK	2,60	70,0	12
	LŚW	DB	131,04	49,3	11
Razem			450,89	46,6	11
KDO	BMŚW	DB	2,46	10,0	11
	LMŚW	DB	49,71	35,3	22
	OLJ	JS	1,95	20,0	11
Razem			54,12	33,6	22
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW	DB	9,18	44,6	11
	BMŚW	SO	26,19	96,6	11
	LMŚW	DB	106,20	91,2	11
	LMŚW	SO	43,79	99,4	11
	LŚW	DB	76,65	95,7	11
	LW	DB	5,25	30,0	11
Razem			267,26	91,6	11
Ogółem			772,27	61,2	11

Tabela nr 20. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Różanna (Tabela XIII)

Lp.	Wskaźniki	j.m.	Stan na dzień						
			-	-	1.I.1985	1.I.1996	1.I.2006	1.I.2016	1.VIII.2025
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Pow. leśna zalesiona i niezalesiona	ha	-	-	10369	10633	10664	10729	10735
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	-	-	1983	2271	2871	3198	3305
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	-	-	64	88	99	134	122
	IIb	m ³	-	-	133	152	206	211	231
	IIIa	m ³	-	-	212	208	258	273	300
	IIIb	m ³	-	-	220	245	281	326	350
	IVa	m ³	-	-	264	257	325	340	370
	IVb	m ³	-	-	285	284	325	377	382
	Va	m ³	-	-	326	298	364	363	417
	Vb	m ³	-	-	331	321	355	396	413
	VI	m ³	-	-	335	333	384	436	450
	VII i starsze	m ³	-	-	287	320	382	426	480
	KO	m ³	-	-	383	218	229	266	317
	KDO	m ³	-	-	224	164	219	302	367
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśna zalesiona i nie zalesiona)	m ³	-	-	193	215	269	298	308
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	-	-	54	59	63	67,5	66
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³	-	-	-	6,19	6,60	6,61	6,63
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	4,11
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	3,16
9.	Przeciętny przyrost drzewostanów na 1ha	m ³	-	-	-	-	-	-	8,27

Tabela nr 21. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Obrębu Różanna (Tabela XIII)

Lp.	Wskaźniki	j.m.	Stan na dzień						
			1963	1973	1.I.1985	1.I.1996	1.I.2006	1.I.2016	1.VIII.2025
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Pow. leśna zalesiona i niezalesiona	ha	4704	4743	4796	4986	5030	5065	5076
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	-	748	884	1062	1351	1449	1477
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	61	62	59	88	113	121	118
	IIb	m ³	125	138	116	143	203	208	204
	IIIa	m ³	183	182	205	202	262	263	316
	IIIb	m ³	204	232	208	238	269	312	333
	IVa	m ³	222	234	256	254	341	340	364
	IVb	m ³	247	271	283	291	325	353	364
	Va	m ³	249	336	308	302	366	364	398
	Vb	m ³	261	325	317	312	355	399	404
	VI	m ³	269	318	332	335	376	408	440
	VII i starsze	m ³	257	334	279	323	377	401	431
	KO	m ³	-	-	338	205	181	242	315
	KDO	m ³	-	-	226	-	219	203	341
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśna zalesiona i nie zalesiona)	m ³	135	159	183	215	269	28	291
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	45	46	53	59	63	66,3	64
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³	-	-	-	6,07	6,64	6,38	6,31
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	-
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	-
9.	Przeciętny przyrost drzewostanów na 1ha	m ³	-	-	-	-	-	-	-

Tabela nr 22. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu dla Obrębu Stronno (Tabela XIII)

Lp.	Wskaźniki	j.m.	Stan na dzień						
			1968	1978	1.I.1985	1.I.1996	1.I.2006	1.I.2016	1.VIII.2025
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Pow. leśna zalesiona i niezalesiona	ha	5456	5488	5573	5647	5634	5664	5669
2.	Zasoby miąższości	tys. m ³	-	919	1100	1208	1520	1767	1828
3.	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w podklasach wieku IIa	m ³	54	72	69	89	87	146	124
	IIb	m ³	126	130	146	158	208	215	252
	IIIa	m ³	174	180	216	213	254	280	281
	IIIb	m ³	222	216	244	245	291	333	366
	IVa	m ³	257	261	269	261	315	339	375
	IVb	m ³	282	311	288	279	323	390	396
	Va	m ³	305	317	341	295	362	363	429
	Vb	m ³	294	315	344	328	354	393	433
	VI	m ³	316	296	339	333	391	448	460
	VII i starsze	m ³	331	336	292	318	385	462	506
	KO	m ³	-	-	391	220	238	346	318
	KDO	m ³	96	329	223	164	-	451	385
4.	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśna zalesiona i nie zalesiona)	m ³	154	170	200	216	270	312	323
5.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	48	49	54	59	64	68,6	64
6.	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha – tablicowy	m ³	-	-	-	6,19	6,60	6,86	6,90
7.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	-
8.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m ³	-	-	-	-	-	-	-
9.	Przeciętny przyrost drzewostanów na 1 ha	m ³	-	-	-	-	-	-	-

4. Wpływ wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu

4.1. Stan zasobów drzewnych.

Tabela nr 23. Wielkość zasobów drzewnych (na 1 ha i na całej powierzchni) wg najważniejszych gatunków drzew.

Wg stanu inwentaryzacji lasu	Wielkość zasobów drzewnych								
	na całej powierzchni		wg najważniejszych gatunków drzew						
			So	Db	Ol	Brz	Bk	Md	Św
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.01.2016	wg gat. panującego (m ³)	3194613	3019348	133432	17535	13066	4072	3585	2260
	wg gat. rz. (m ³)	3196625	2962755	145695	19825	35940	6265	14190	6220
	śr. zasobność (m ³ /ha)	302	305	282	299	161	218	218	117
1.01.2026	wg gat. panującego (m ³)	3302385	3100631	598979	18300	11514	8084	5088	3013
	wg gat. rz. (m ³)	3265040	2987365	158835	21240	42885	14245	19350	13050
	śr. zasobność (m ³ /ha)	314	321	227	328	215	235	319	202
Różnica	wg gat. panującego (m ³)	+ 106772	+ 81283	+ 465547	+ 765	- 1552	+ 4012	+ 1503	+ 753
	wg gat. rz. (m ³)	+ 68415	+ 24610	+ 13140	+ 1415	+ 6945	+ 7980	+ 5160	+6830
	śr. zasobność (m ³ /ha)	+ 12	+ 16	- 55	+ 29	+ 54	+ 17	+ 101	+ 85

Pomimo pozyskania w latach 2016-2025 666 382 m³ grubizny netto, co stanowiło 152 % wielkości pozyskania poprzedniego 10-lecia (tj. w latach 2006 -2015), przy nieznacznym zmniejszeniu powierzchni leśnej (o 58 ha), zasoby drzewne nadleśnictwa na pniu wzrosły w mijającym 10-leciu o 106 772 m³ grubizny brutto osiągając 103,3 % stanu początkowego. Wzrost zasobów dotyczy wszystkich najważniejszych gatunków tworzących w nadleśnictwie drzewostany. Jedynie obniżył się o blisko 12 % stan zasobów brzozy tam gdzie występuje w drzewostanach w charakterze gatunku panującego. Ten trend wynika z przeprowadzonej przebudowy tych drzewostanów, bowiem w warunkach nadleśnictwa brzozie przypada naturalna, zgodna z zasadami prowadzenia tutaj gospodarki leśnej, jedynie rola gatunku domieszkowego, chociaż o bardzo istotnym znaczeniu (zasoby brzozy określone wg udziału rzeczywistego wzrosły o ponad 19%). Na uwagę zasługuje duży wzrost zasobów dęba (o blisko 350 %), co jest efektem konsekwentnej przebudowy litych sośnin na drzewostany liściaste i mieszane tam, gdzie w składzie wiodącą rolę zaczyna odgrywać właśnie ten gatunek w zgodzie z rozpoznaniem typów siedliskowych lasu oraz siedlisk przyrodniczych i przyjętymi odpowiednio typami drzewostanów TD.

Tabela nr 24. Wzrost zasobów drzewnych i przeciętnej zasobności wg najważniejszych gatunków drzew.

Gatunek	Wzrost zasobów (%)		Wzrost przeciętnej zasobności (%) na 1 ha
	Wg gat. panujących	Wg gat. rzeczywistych	
1	2	3	4
Sosna	2,7	0,8	5,2
Dąb	348,9	9,0	- 55,0
Olcha	4,4	7,1	9,7
Brzoza	- 11,9	19,3	33,5
Buk	98,5	127,4	7,8
Modrzew	41,9	36,4	46,3
Świerk	33,3	109,8	72,6
Ogółem	3,3	2,1	4,0

Jednocześnie istotnemu wzrostowi znaczenia dęba w drzewostanach nadleśnictwa aktualnie towarzyszy statystyczny spadek przeciętnej zasobności tego gatunku (o 55 %), co wynika z odmłodzenia przeciętnego wieku, a zatem spadku zasobności na 1 ha. Uzasadniony renesans dęba w lasach nadleśnictwa rozpoczął się od lat 90-tych ubiegłego stulecia – najstarsze jego drzewostany z tego okresu nie przekraczają 35 lat.

Przeciętna zasobność drzewostanów nadleśnictwa w mijający 10-leciu wzrosła o 4 %. Warto zauważyć wyhamowanie wzrostu zasobów sosny poniżej przeciętnej dla wszystkich drzewostanów nadleśnictwa. W porównaniu do analizy z poprzedniej rewizji pul, tj. za lata 2006-2015 wg gatunków panujących i rzeczywistych odnotowano spadki odpowiednio z 11,2 % do 2,7 % i z 10,8 % do 0,8 %. Jest to efekt prowadzonej przebudowy składów gatunkowych i gospodarczo oraz przyrodniczo uzasadnionego ograniczenia w tym procesie nadmiernie dominującej roli sosny.

Tabela nr 25. Porównanie udziału najważniejszych gatunków drzew na początku i na końcu 10-lecia (%).

Gatunek	Według gatunków panujących						Według gatunków rzeczywistych					
	powierzchniowy			masowy			powierzchniowy			masowy		
	2016	2026	różnica	2016	2026	różnica	2016	2026	różnica	2016	2026	różnica
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sosna	93,6	91,9	- 1,7	94,4	93,9	- 0,5	88,0	83,7	- 4,3	93,4	91,5	- 1,9
Dąb	4,5	6,4	+ 1,9	4,2	4,6	+ 0,4	6,2	8,9	+ 2,7	4,6	4,9	+ 0,3
Olcha	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,6	0,6	0,0	0,6	0,6	0,0
Brzoza	0,8	0,5	- 0,3	0,4	0,3	- 0,1	3,1	3,2	+ 0,1	1,1	1,3	+ 0,2
Buk	0,0	0,3	+ 0,3	0,1	0,2	+ 0,1	0,7	1,5	+ 0,8	0,2	0,4	+ 0,2
Modrzew	0,0	0,1	+ 0,1	0,1	0,1	0,0	0,6	0,8	+ 0,2	0,4	0,6	+ 0,2
Świerk	0,0	0,1	+ 0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,5	+ 0,1	0,2	0,4	+ 0,2

Postępujący spadek udziału sosny w drzewostanach nadleśnictwa (głównie na rzecz dęba) w latach 2016-2025 był kontynuowany i wyraźnie się pogłębił co jest najbardziej wyraźne w udziale powierzchni wg gatunków rzeczywistych. Dąb na koniec roku 2025 jest gatunkiem panującym na 6,4 % powierzchni drzewostanów, wg rozpoznania siedliskowego i przyrodniczego jego potencjalny udział należy oceniać na 12 do 15%. Udział masowy będzie wzrastać wraz z wiekiem drzewostanów pochodzących z odnowień i zalesień powstałych od lat 90 ubiegłego wieku. Równocześnie udział rzeczywisty dęba zbliża się do 10 % powierzchni leśnej (8,9 %) i szybko rośnie (wg stanu na 01.01.2006 - 4,8 %, wg stanu na 01.01.2016 - 6,2 %), przy czym szacowany potencjał ekosystemów leśnych nadleśnictwa wskazuje na zasadność dążenia do osiągnięcia przez ten gatunek udziału w tworzeniu tutejszych drzewostanów na poziomie 25 do 30%.

Analiza tabeli XIII, przedstawiającej rozwój zasobów leśnych Nadleśnictwa Różanna prowadzi do następujących wniosków:

- powierzchnia leśna nadleśnictwa od 01.01.1985 r. do 01.08.2025 r. wzrosła o 366 ha tj. 3,5%;
- zasoby drzewne na pniu wzrosły w tym czasie z 1983 tys. m³ do 3305 tys. m³ grubizny brutto osiągając 167% stanu początkowego;
- przeciętna zasobność drzewostanów tym okresie wzrosła ze 143 m³/ha do 308 m³/ha grubizny brutto osiągając 215 % stanu początkowego;
- przeciętny wiek w tym okresie wzrósł z 54 do 66 lat (o 12 lat, tj. 22%) przekraczając wyraźnie połowę przeciętnego wieku rębności, który dla dominującej w drzewostanach nadleśnictwa sosny został przyjęty na poziomie 110 lat. Warto zauważyć, iż w trakcie urządzania definitywnego obrębu Różanna w 1963 roku (było to wówczas odrębne nadleśnictwo) wynosił 45, a obecnie osiągnął 64 lata, natomiast w obrębie Stronno w 1968 (również było to wówczas odrębne nadleśnictwo) wynosił

48 lat osiągając obecnie 68. Należy zauważyć, że pomimo zintensyfikowania użytkowania rębego w latach 2016-2025 uzyskano spadek przeciętnego wieku drzewostanów tylko o 1,5 roku (odpowiednio w obrębach Różanna o 2,3 roku i Stronno o 0,6 roku);

- przeciętna miąższość użytków rębnych i przedrębnych na 1 ha w okresie 2006-2015 była wyrównana na poziomie 2,55 – 2,56 m³/ha, natomiast w analizowanym okresie użytkowanie rębne zostało zwiększone w stosunku do przedrębego o 0,95 m³/ha, co wynika z dążenia do obniżenia przeciętnego wieku drzewostanu poprzez przyspieszenie przebudowy drzewostanów rębnych i przeszłorębnych;
- spodziewany przyrost bieżący roczny (tablicowy) w drzewostanach nadleśnictwa kształtował się na poziomie 6,19 – 6,63 m³/ha, natomiast bieżący przeciętny przyrost użyteczny – 8,15-8,27 m³/ha.

Podsumowując wydaje się, iż zasobność i zasoby grubizny na pniu drzewostanów nadleśnictwa, przy nieznacznych zmianach powierzchni leśnej oraz mając na uwadze uzyskanie optymalnej struktury wiekowej, stopniowo będą zbliżać się do poziomu optimum, oczywiście zakładając, że nie nastąpią procesy destrukcyjne spowodowane zmianami klimatycznymi i klęskami żywiołowymi. Przedstawione dane wskazują na korzystny i dynamiczny rozwój zasobów drzewnych drzewostanów nadleśnictwa, co było i jest w sposób odpowiedzialny i racjonalny kształtowane i wykorzystywane przez kolejne pokolenia tutejszych leśników w toku realizacji zadań gospodarczych wynikających z dobrze i profesjonalnie opracowywanych planów w kolejnych rewizjach p.u.l..

4.2. Jakość upraw i młodników

4.2.1. Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych

Zgodnie z tabelą nr XI 99 % powierzchni upraw i młodników na powierzchniach otwartych wykazuje skład gatunkowy zgodny z pożądanymi tj. z TD, a zaledwie 1 % (6,46 ha) – częściowo zgodny. Również 99 % powierzchni tych upraw i młodników cechuje zadrzewienie w przedziale 1,0-0,9, a jedynie 1% zakwalifikowano do niższych przedziałów (0,8-0,7 – 4,07 ha, 0,6-0,5 – 2,87 ha). Brak jest obiektów niezgodnych ze składem pożądanym ani upraw przepadłych.

Na zdiagnozowanych siedliskach przyrodniczych (grądy 9170):

- na powierzchni 2,73 ha – obiekty są zgodne ze składem pożądanym o zadrzewieniu 1,0-0,9
- na powierzchni 0,63 ha – obiekty są częściowo zgodne ze składem pożądanym o zadrzewieniu 1,0-0,9.

W porównaniu do poprzedniego okresu gospodarczego z lat 2006-2015 osiągnięte wskaźniki są nieco lepsze, bowiem wówczas parametry jakościowe ocenianych upraw i młodników były następujące:

- obiekty wykazujące skład gatunkowy zgodny z pożądanym stanowiły 98 % powierzchni, częściowo zgodne – 2% (8,62 ha), niezgodne – 1,04 ha
- również 98 % powierzchni osiągnęło zadrzewienie 1,0- 0,9, 2 % (11,67 ha) - zadrzewienie 0,8-0,7, a 0,86 ha (0,0 %) - zadrzewienie 0,6-0,5.

4.2.2. Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

Zgodnie z tabelą nr XII przeciętna jakość hodowlana ocenianych obiektów jest bardzo dobra – 11 w tym odnowienia w KO - 11, w KDO – 22, a uprawy i młodniki po rębniach złożonych – 11. Decydująca o jakości hodowlanej 22 ocena odnowień w KDO jest uzyskana dla wiodących w tej kategorii powierzchni odnowień z panującym Db na LMśw. Chodzi o uznane do dalszej hodowli podrosty Db Ib – II klasy wieku w rębni IVD prowadzonej w drzewostanach sosnowych pod kątem wykorzystania spontanicznie powstałych dolnych warstw dęba i innych gatunków (Bk, Jw., Gb) na drodze sukcesji (projekt autorski nadleśnictwa). Ze względu na wiek podrosty te były oceniane zgodnie z kryteriami oceny jakości hodowlanej drzewostanów, gdzie pierwsza cyfra oznacza wady zdrowotności (2 – wady 11 do 30%), druga zaś - cechy wzrostu i rozwoju (2 – oznacza ocenę dobrą). Tak więc ocenę 22 naturalnych podrostów Db w KDO powstałych i rozwijających się pod okapem drzewostanu sosnowego należy uznać za dobrą, a stan hodowlany drzewek odsłoniętych w wyniku przeprowadzonych cięć rębnych powinien się stopniowo poprawiać.

Na zdiagnozowanych siedliskach przyrodniczych:

- w KO – grądy (9170), kwaśna dąbrowa (9190) - jakość hodowlana kształtuje się w większości obiektów na poziomie bardzo dobrym 11 (tylko na powierzchni 11,89 ha grądów, stanowiącej 10 % całości, ocena jest dobra 12);
- w KDO – grądy (9170), łęg olszowo- jesionowy (91E0) – jakość hodowlana 11
 - kwaśna dąbrowa (9190) pow. 6,38 ha – jakość hodowlana 22, ocena dobra uzyskana w KDO w rębni IVD dla podrostów naturalnych z sukcesji przeznaczonych po odsłonięciu do dalszej hodowli zgodnie z zamieszczonym wcześniej opisem.
- w uprawach i młodnikach po rębniach złożonych

- grądy (9170) – jakość hodowlana w większości 11, sporadycznie 1.2
- kwaśna dąbrowa (9190) – jakość hodowlana 11
- łągi olszowo – jesionowe (91E0) – jakość hodowlana 11 oraz 12.

Również w tych obiektach – podobnie jak na powierzchniach otwartych – w porównaniu do poprzedniego okresu gospodarczego z lat 2006-2015 osiągnięte wskaźniki są nieco lepsze. Ogólna przeciętna jakość hodowlana ocenionych wówczas obiektów była również bardzo dobra – 11.

Także odnowienia w KO uzyskały przeciętną ocenę bardzo dobrą – 11 (tylko Bk na pow. 6,00 ha uzyskał ocenę 22 – udział w całości KO zaledwie 1 %). Jedynie odnowienia Db w KDO na pow. 6,44 ha ocenione zostały na poziomie zadowalającym 23. Uprawy i młodniki po rębniach złożonych uzyskały przeciętną ocenę 11, przy czym 6,80 ha Db i Bk, stanowiące 6 % powierzchni tych obiektów, zostały ocenione na 22.

Powyższe dane potwierdzają utrzymujący się w nadleśnictwie od przynajmniej 20 lat wysoki poziom jakości hodowlanej ocenianych zarówno upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych jak również odnowień podkapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.

4.3. Stan zdrowotny i sanitarny lasu.

4.3.1. Stan zdrowotny

Stan zdrowotny lasów na terenie Nadleśnictwa Różanna ogólnie można ocenić jako dobry, ale należy zwrócić uwagę na utrzymujące się oraz nowe procesy chorobowe i zagrożenia.

W części drzewostanów sosnowych na siedliskach porolnych utrzymuje się ich labilny stan spowodowany obniżoną odpornością na czynniki chorobotwórcze. Drzewostany te cechuje osłabienie wynikające z postępującego porażenia drzew przez hubę korzeniową oraz uleganie przypłaszczkowi i innym szkodnikom wtórnym. Prowadzi to do ich zamierania przybierającego miejscami charakter powierzchniowy. Sytuacja ta wymaga wykonywania na bieżąco cięć sanitarnych oraz podejmowania działań służących ich przebudowie. Preferowane były cięcia zrębowe o charakterze złożonym, wyprzedzające destrukcję tych drzewostanów poprzez wprowadzanie nowego pokolenia drzew bez zakładania rozległych powierzchniowo zrębów zupełnych. W tym celu podjęta została próba zastosowania modyfikowanych form rębni stopniowej, której postęp będzie dyktowany nie tylko tempem procesów chorobowych, ale także wyprzedzającym wprowadzaniem docelowych odnowień uwzględniających żyźniejsze fragmenty siedlisk, gdzie będą wprowadzane pod osłoną liściaste

drzewa gatunków szlachetnych. Będą też podejmowane działania sprzyjające wykorzystaniu odnowień naturalnych pożądaných gatunków drzew i krzewów, również o charakterze biocenotycznym. Poza tym prowadzone jest sukcesywne dolesianie luk i przerzedzeń, a na sprzyjających stanowiskach wprowadzane są podsadzenia służące wyprzedzającemu łagodzeniu skutków rozpadu chorych drzewostanów, także we fragmentach, które pozornie zdrowe – stanowią potencjalne miejsca przyszłych zagrożeń.

W związku z postępem zmian klimatycznych w ostatnich latach nasila się zjawisko długotrwałych okresów suszy i wysokich temperatur utrzymujących się w okresie wegetacyjnym, brakuje wilgoci w glebie, do czego w dużej mierze przyczynia się brak pokrywy śnieżnej w okresie zimy, która w czasie wiosennych roztopów jest bardzo ważnym źródłem wody retencjonowanej przez las. Długotrwały brak wilgoci w glebie w okresie wegetacyjnym powoduje narastający proces zamierania świerka oraz sosny starszych klas wieku na żyznych i do tej pory wilgotnych siedliskach. W następstwie osłabiony świerk ulega szkodnikom wtórnym (kornik drukarz, rytownik) a sosna – kornikowi ostrożnemu i przyplaszczkowi.

Kryzys świerka dotyczy drzewostanów różnych klas wieku. W analizowanym 10-leciu został wykonany jeden zrzęb sanitarny w litej, rozpadającej się świerczynie II klasy wieku na siedlisku Lśw na powierzchni 1,60 ha, pozostałe działania z uwagi na zasadniczo domieszkową formę występowania gatunku w drzewostanach nadleśnictwa, prowadzone są w formie cięć sanitarnych w użytkowaniu przygodnym. Część obumarłych drzew ze względów ekologicznych pozostawiana jest w lesie do naturalnego rozpadu. W najbliższych latach przewiduje się przeprowadzenie kolejnych zrzębów w kilku chorych drzewostanach świerkowych III klasy wieku na żyznych siedliskach, z zastosowaniem odpowiedniego gatunkowo odnowienia, co praktycznie oznacza przyspieszoną ich przebudowę zgodną z potrzebami hodowlanymi lasu.

Kryzys sosny dotyczy drzewostanów starszych klas wieku na żyznych siedliskach. Znaczna ilość obumarłych tam drzew usunięta została w ramach planowych cięć rębnych i przedrębnych, a reszta w miejscami intensywnym użytkowaniu przygodnym. Zamieranie drzew najczęściej przyspiesza proces planowej i celowej przebudowy tych drzewostanów, a przykładem jest prawie już całkowita eliminacja sosny z lasu Uroczyska Byszewo, gdzie w ramach przebudowy przywraca się ekosystemom naturalny grądowy charakter. W tym przypadku sama przyroda wskazuje na potrzebę przebudowy i eliminacji sosny z miejsc gdzie została sztucznie wsiedlona. Proces eliminacji sosny z żyznych siedlisk wyprzedzający jej naturalne ustępowanie będzie konsekwentnie w nadleśnictwie

kontynuowany, a działania są perspektywicznie zaplanowane. Należy zaznaczyć, że na terenie nadleśnictwa jak dotąd nie stwierdzono na sośnie pasożytniczej jemioli.

Lokalnie obserwuje się kryzys brzozy, dotyczący głównie średnich i starszych klas wieku. W mijającym 10-leciu został wycięty zrębem zupełnym rozpadający się drzewostan tego gatunku IV klasy wieku w ramach cięcia planowego na porolnym siedlisku Bśw o powierzchni 0,89 ha. Ze względu na głównie domieszkowy udział tego gatunku w drzewostanach nadleśnictwa, pozostałe cięcia sanitarne realizowane były w trzebieżach i cięciach przygodnych z pozostawieniem ze względów ekologicznych części obumarłych drzew do naturalnego rozkładu. Działania te będą kontynuowane.

4.3.2. Stan sanitarny

Stan sanitarny lasów na terenie Nadleśnictwa Różanna na ogół utrzymywany jest na dobrym poziomie. W miarę możliwości na bieżąco są ograniczane lub likwidowane pojawiające się ogniska wzmożonego występowania patogenów prowadzących do wydzielania się posuszu.

W analizowanym okresie 2016-2025 drewno pochodzące z posuszu wywrotów i złomów zostało pozyskane w ilości 89423,71 m³ co stanowi 234 % wykonania w poprzednim 10-leciu. Wzrost pozyskania tego drewna dotyczy w szczególności wywrotów i złomów – 63582,60 m³ co stanowi 331 % wykonania z poprzedniego 10-lecia. Przyczyną tak nasilonego powstania wywrotów i złomów było uszkodzenie części drzewostanów nadleśnictwa przez nawałnicę w sierpniu 2017 roku. W szczególności klęska ta naruszyła północno – zachodnie fragmenty obrębu Różanna oraz rozproszone drzewostany przy zachodniej granicy oraz część południowo – zachodnią zwartego kompleksu obrębu Stronno. Skutki nawałnicy były usuwane w latach 2017 i 2018. Kolejne uderzenie silnych wiatrów uszkodziły drzewostany w obu obrębach w 2022 roku oraz w obrębie Różanna w 2023 roku – tym razem w południowo – zachodniej części tego kompleksu. Ogółem szkodom od wiatru

w analizowanym okresie zdecydowanie bardziej został dotknięty obręb Różanna, gdzie pozyskano z uszkodzonych drzew 39562,32 m³ grubizny, co odpowiada aż 876 % pozyskania w tym obrębie takiego drewna w poprzednim 10-leciu.

Pozyskanie drewna z posuszu w 2016-2025 wyniosło 25841,10 m³ co stanowiło 135 % wykonania w poprzednim 10-leciu. Większe ilości takiego drewna zagospodarowano w obrębie Stronno. Przyczyną zwiększenia wydzielania się posuszu był opisany wcześniej proces zamierania świerka i sosny spowodowany okresami deficytu wody w glebie i długotrwałych okresów suchej

i upalnej pogody w okresach wegetacyjnych. W obrębie Stronno występuje większy udział siedlisk żyznych i wilgotnych i dlatego to tam obumarło więcej świerków i sosen. Okresy wzmożonych szkód w drzewostanach spowodowanych niekorzystnymi warunkami pogodowymi i intensyfikacja pozyskania drewna z posuszu miały miejsce w latach 2016, 2019-2020, 2024.

O ile w latach 2006-2015 pozyskano w przybliżeniu takie same ilości drewna pochodzącego z posuszu i z drzew uszkodzonych przez wiatr, to w analizowanym okresie 2016-2025 z wywrotów i złomów pozyskano 71 % całości użytkowania przygodnego.

W analizowanym okresie 2016-2025 w porównaniu z poprzednim 10-leciem wyraźnie wzrosło pozyskanie grubizny o 52%. W użytkowaniu przygodnym pozyskano łącznie 89424 m³ grubizny – 13,37 % całości pozyskania, a na 1 ha pow. leśnej – 0,81 m³. W porównaniu z poprzednim 10-leciem odnotowano wzrost odpowiednio o: 134 % ilości grubizny pochodzącej z porządkowania stanu sanitarnego i zdrowotnego i lasu, 53 % udziału wymienionego drewna w ogólnym pozyskaniu i 125 % wskaźnika tego pozyskania na 1 ha powierzchni leśnej.

Należy zauważyć że gdyby pozyskanie grubizny w latach 2016-2025 zostało wykonane na poziomie osiągniętym w latach poprzedniego 10-lecia, udział grubizny z porządkowania zdrowotnego i sanitarnego stanu lasu osiągnąłby poziom 20%, co wymusiłoby znaczące ograniczenie prowadzenia niezbędnych zbiegów hodowlanych w drzewostanach zdrowych (cięcia odnowieniowe, cięcia pielęgnacyjne). Zapewne nie pozostałoby to bez wpływu na stan zdrowotny i sanitarny lasu w kolejnych latach.

Tabela nr 26. Rozmiar pozyskania posuszu, wywrotów i złomów w latach 2016 – 2025.

Rok	Posusz (m ³)			Wywroty i złomy (m ³)			Posusz, wywroty i złomy - ogółem Nadleśnictwo
	Różanna	Stronno	Razem:	Różanna	Stronno	Razem:	
2016	1392,01	2937,80	4329,81	322,87	748,11	1070,98	5400,79
2017	1614,49	982,72	2597,21	15908,81	8902,41	24811,22	27408,43
2018	788,51	348,25	1136,76	5796,16	3746,87	9543,03	10679,79
2019	1287,30	2294,87	3582,17	1635,95	1052,37	2688,32	6270,49
2020	861,13	2859,06	3720,19	704,69	897,99	1602,68	5322,87
2021	977,69	1422,22	2399,91	776,88	333,92	1110,80	3510,71
2022	304,27	957,11	1261,38	5947,53	6916,23	12863,76	14125,14
2023	554,96	1343,90	1898,86	7467,59	854,65	8322,24	10221,10
2024	1192,08	2274,09	3466,17	616,11	425,38	1041,49	4507,66
2025*	784,67	663,97	1448,64	385,73	142,36	528,09	1976,73
Razem:	9757,11	16083,99	25841,10	39562,32	24020,29	63582,61	89423,71
% do poprzedniego 10-lecia	110 %	156 %	135 %	876 %	163 %	331 %	234 %
Udział w poprzednim 10-leciu			50 %			50 %	100 %
Udział w bieżącym 10-leciu			29 %			71 %	100 %

*Pozyskanie posuszu, wywrotów i złomów w 2025 r. według stanu na dzień 01.08.2025 r.

Tabela nr 27. Pozyskanie drewna pochodzącego z porządkowania stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu na tle ogólnego pozyskani drewna i ogólnej powierzchni leśnej.

Rok wykonania	Pozyskanie grubizny (m ³)	Posusz, wywroty i złomy		
		Pozyskanie (m ³)	Udział w ogólnym pozyskaniu (%)	Na 1 ha powierzchni leśnej (m ³)
1	2	3	4	5
2016	66368	5401	8,14	0,49
2017	75200	27408	36,45	2,49
2018	58280	10680	18,32	0,97
2019	61560	6270	10,18	0,57
2020	62885	5323	8,46	0,48
2021	61468	3511	5,71	0,32
2022	65793	14125	21,47	1,28
2023	65547	10221	15,60	0,93
2024	69523	4508	6,48	0,41
2025	67336	1977	2,94	0,18
Razem	666382	89424	13,37	8,12
Średniorocznie	66638	8942	13,37	0,81
% do poprzedniego 10-lecia	152 % (wzrost o 52%)	234 % (wzrost o 134 %)	153 % (wzrost o 53%)	225 % (wzrost o 125%)

* rok 2025 – wg planu zasadniczego

*wg stanu na 01. 08. 2025 r.

5. Selekcja i nasiennictwo

Działania z zakresu nasiennictwa i selekcji Nadleśnictwo Różanna realizowało zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 2001 roku o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. 2001 Nr 73 poz. 761) oraz Zarządzeniem nr 29 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 marca 2013 roku w sprawie ochrony leśnych zasobów genowych na potrzeby nasiennictwa i hodowli drzew leśnych (Znak spr. ZH-7132-7/2013).

Nadleśnictwo Różanna wpisane jest do Krajowego Rejestru Dostawców Leśnego Materiału Rozmnożeniowego pod numerem **RD/0468/05**.

5.1. Drzewostany nasienne

5.1.1. Wyłączone drzewostany nasienne (WDN):

Tabela nr 28. Wyłączone drzewostany nasienne w Nadleśnictwie Różanna

Lp.	Nr BNL	Typ LMP	Nr RLMP	Gatunek	Adres leśny	Pow.
1	MP/2/47171/07	NAS WYŁ	16486	SO	12-13-2-05-24 -b -00	4,13
2	MP/2/31610/05	NAS WYŁ	21081	SO	12-13-2-05-3 -b -00	20,00
3	MP/2/31610/05	NAS WYŁ	21081	SO	12-13-2-05-3 -c -00	
4	MP/2/31610/05	NAS WYŁ	21081	SO	12-13-2-05-5 -a -00	
5	MP/2/31610/05	NAS WYŁ	21081	SO	12-13-2-05-5 -b -00	

Wskazane powyżej Wyłączone Drzewostany Nasienne zostały uznane w latach 1969 i 1989, w chwili obecnej ich wiek przekracza 130 lat. WDN o numerze BNL MP/2/31610/05 posłużył do założenia Bloku Upraw Pochodnych na terenie Leśnictwa Ługowo. Zebrany został także z niego materiał nasienny na potrzeby Leśnego Banku Genów Kostrzyca w ilości 1,73 kg. Aktualnie Nadleśnictwo wystąpiło za pośrednictwem RDLP w Toruniu z wnioskiem do Krajowej Komisji ds. uznawania drzewostanów nasiennych o zgodę na rozpoczęcie użytkowania rębnych wskazanych WDN. Wniosek jest oparty o potrzebę przebudowy drzewostanów z racji pogarszającego się ich stanu sanitarnego. Ich obecny stan jest wynikiem wieku oraz położenia na bogatych siedliskach lasu świeżego oraz lasu mieszanego świeżego. Umożliwi to pełne wykorzystanie bazy nasiennej w ramach cięć rębnych przed rozpadem drzewostanu.

5.1.2. Gospodarcze drzewostany nasienne (GDN)

Tabela nr 29. Gospodarcze drzewostany nasienne w Nadleśnictwie Różanna, Obręb Różanna

Lp.	Nr BNL	Nr RLMP	Gatunek	Adres Lesny	Pow. (ha)
1	MP/1/20395/05	21025	SO	12-13-1-01-4 -d -00	1,80
2	MP/1/20397/05	21026	SO	12-13-1-01-7 -c -99	8,85
3	MP/1/20400/05	21027	SO	12-13-1-01-8 -c -98	9,40
4	MP/1/20403/05	21028	SO	12-13-1-01-12 -f -99	0,45
5	MP/1/20406/05	21030	SO	12-13-1-01-18 -b -00	12,65
6			SO	12-13-1-01-18 -c -01	
7			SO	12-13-1-01-18 -c -99	
8	MP/1/20408/05	21031	SO	12-13-1-01-20 -a -00	12,94
9			SO	12-13-1-01-20 -b -01	
10			SO	12-13-1-01-20 -b -99	
11	MP/1/20411/05	21032	SO	12-13-1-01-26 -f -99	2,58
12	MP/1/20412/05	21033	SO	12-13-1-02-28 -k -99	8,53
13			SO	12-13-1-02-28 -l -99	
14			SO	12-13-1-02-33 -c -00	
15	MP/1/20416/05	21034	SO	12-13-1-01-38 -c -00	10,18
16			SO	12-13-1-01-38 -d -99	
17	MP/1/20417/05	21035	SO	12-13-1-01-39 -d -00	3,98
18	MP/1/20420/05	21038	SO	12-13-1-01-42 -f -99	11,08
19			SO	12-13-1-01-42 -g -00	
20	MP/1/20429/05	21041	SO	12-13-1-02-63 -a -00	2,31
21	MP/1/20435/05	21043	SO	12-13-1-02-95 -j -00	2,77
22	MP/1/20436/05	21044	SO	12-13-1-02-97 -a -00	12,75
23			SO	12-13-1-02-97 -c -98	
24	MP/1/20438/05	21046	SO	12-13-1-02-109 -a -00	1,96
25	MP/1/20445/05	21050	SO	12-13-1-03-122 -f -01	10,68
26			SO	12-13-1-03-122 -f -99	
27	MP/1/20447/05	21051	SO	12-13-1-03-142 -f -01	13,18
28			SO	12-13-1-03-142 -f -99	
29	MP/1/20449/05	21052	SO	12-13-1-04-145 -f -99	3,07
30	MP/1/20450/05	21053	SO	12-13-1-04-145 -l -99	2,23
31	MP/1/20452/05	21054	SO	12-13-1-04-156 -d -00	5,62
32	MP/1/20456/05	21057	SO	12-13-1-04-163 -c -01	18,65
33			SO	12-13-1-04-163 -c -99	
34	MP/1/20458/05	21058	SO	12-13-1-04-168 -c -00	8,85
35			SO	12-13-1-04-168 -d -00	
36	MP/1/51284/16	57168	SO	12-13-1-01-9 -b -98	14,42
37	MP/1/51285/16	57122	SO	12-13-1-01-13 -b -00	11,61
38			SO	12-13-1-01-13 -c -00	
39	MP/1/51286/16	57121	SO	12-13-1-01-15 -a -00	18,35
40			SO	12-13-1-01-15 -b -00	

41			SO	12-13-1-01-15 -c -00	
42			SO	12-13-1-01-15 -d -00	
43	MP/1/51287/16	57169	SO	12-13-1-01-19 -b -01	11,92
44			SO	12-13-1-01-19 -b -99	
45	MP/1/51288/16	57170	SO	12-13-1-01-22 -a -00	11,65
46	MP/1/51289/16	57171	SO	12-13-1-01-25 -a -00	11,83
47	MP/1/51290/16	57172	SO	12-13-1-04-147 -a -99	24,18
48			SO	12-13-1-04-147 -b -00	
49	MP/1/20393/05	21023	SO	12-13-1-01-2 -b -00	3,51
50	MP/1/51291/16	57173	SO	12-13-1-04-159 -d -00	10,84
					282,82

Tabela nr 30. Gospodarcze drzewostany nasienne w Nadleśnictwie Różanna, Obręb Stronno

Lp.	Nr BNL	Nr RLMP	Gatunek	Adres leśny	Pow.
1	MP/01/51303/16	57186	SO	12-13-2-07-64 -c -99	8,76
2	MP/1/20463/05	21061	SO	12-13-2-05-29 -d -01	7,30
3				12-13-2-05-29 -d -99	
4	MP/1/20464/05	21062	SO	12-13-2-05-31 -k -00	2,94
5	MP/1/20466/05	21063	SO	12-13-2-06-43 -c -00	7,56
6	MP/1/20467/05	21064	SO	12-13-2-06-44 -c -01	12,62
7				12-13-2-06-44 -c -99	
8	MP/1/20469/05	21066	SO	12-13-2-06-47 -a -01	19,40
9				12-13-2-06-47 -a -99	
10				12-13-2-06-47 -b -00	
11	MP/1/20474/05	21171	DB.S	12-13-2-06-61 -c -00	10,90
12	MP/1/20475/05	21183	SO	12-13-2-07-63 -d -99	1,61
13	MP/1/20476/05	21172	DB.S	12-13-2-06-69 -b -00	9,69
14				12-13-2-06-69 -d -00	
15	MP/1/20479/05	21173	DB.S	12-13-2-06-70 -b -00	5,91
16	MP/1/20482/05	21174	DB.S	12-13-2-06-71 -a -00	4,06
17	MP/1/20484/05	21068	DB.B	12-13-2-06-73 -c -00	2,62
18	MP/1/20489/05	21175	DB.S	12-13-2-06-74 -c -00	9,62
19				12-13-2-06-74 -g -00	
20	MP/1/20491/05	21176	SO	12-13-2-06-75 -a -00	6,44
21	MP/1/20494/05	21185	SO	12-13-2-06-86 -c -00	14,01
22				12-13-2-06-86 -d -00	
23				12-13-2-06-86 -i -00	
24				12-13-2-06-86 -j -00	
25	MP/1/20500/05	21180	DB.S	12-13-2-06-100 -a -00	6,08
26	MP/1/20502/05	21069	SO	12-13-2-06-102 -b -00	10,54
27				12-13-2-06-102 -f -01	
28				12-13-2-06-102 -f -99	
29	MP/1/20506/05	21071	SO	12-13-2-08-115 -c -00	21,27

30				12-13-2-08-115 -d -00	
31				12-13-2-08-115 -f -00	
32				12-13-2-08-115 -i -00	
33	MP/1/20510/05	21074	SO	12-13-2-07-130 -c -00	4,58
34	MP/1/20516/05	21078	SO	12-13-2-08-153 -j -99	1,78
35	MP/1/20520/05	21181	DB.S	12-13-2-07-221 -d -00	6,06
36	MP/1/20521/05	21182	DB.S	12-13-2-07-222 -a -00	7,43
37	MP/1/51192/16	57174	SO	12-13-2-05-4 -b -00	22,88
38				12-13-2-05-4 -c -00	
39				12-13-2-05-6 -a -00	
40				12-13-2-05-6 -c -00	
41	MP/1/51293/16	57175	SO	12-13-2-05-16 -a -00	16,95
42				12-13-2-05-16 -b -00	
43				12-13-2-05-16 -f -00	
44	MP/1/51294/16	57176	SO	12-13-2-05-50 -a -00	9,21
45	MP/1/51295/16	57177	SO	12-13-2-06-48 -a -00	29,70
46				12-13-2-06-48 -b -00	
47				12-13-2-06-48 -c -00	
48				12-13-2-06-49 -a -00	
49	MP/1/51296/16	57178	SO	12-13-2-06-60 -a -00	5,30
50	MP/1/51297/16	57179	SO	12-13-2-06-76 -a -00	8,79
51				12-13-2-06-76 -f -00	
52	MP/1/51298/16	57180	DB.S	12-13-2-06-58 -i -00	3,33
53	MP/1/51299/16	57181	DB.B	12-13-2-06-61 -d -00	3,30
54	MP/1/51300/16	57182	DB.B	12-13-2-06-75 -d -00	8,51
55				12-13-2-06-75 -f -00	
56	MP/1/51301/16	57184	DB.B	12-13-2-06-90 -f -00	4,12
57	MP/1/51302/16	57185	DB.B	12-13-2-06-90 -c -00	4,47
58	MP/1/51304/16	57187	SO	12-13-2-08-122 -b -99	7,15
59				12-13-2-08-122 -f -99	
60	MP/1/51305/16	57188	SO	12-13-2-08-135 -i -00	9,70
61	MP/1/51306/16	57189	DB.S	12-13-2-08-117 -a -00	2,74
62				12-13-2-08-133 -c -00	
					317,33

Nadleśnictwo Różanna dysponuje liczną bazą gospodarczych drzewostanów nasiennych w sumarycznej ilości 600,15 ha (282,82 ha obręb Różanna, 317,33 ha obręb Stronno). 85 % gospodarczych drzewostanów nasiennych na terenie Nadleśnictwa Różanna to drzewostany sosnowe, 11 % stanowią drzewostany dębu szypułkowego, a 4 % dębu bezszypułkowego. Łączna powierzchnia GDN dębowych wynosi 91,08 ha

W trakcie trwania operatu nadleśnictwo pozyskało z gospodarczych drzewostanów nasiennych szyszki sosnowe w ilości 17 218 kg z których wyłuszczone 267 kg nasion oraz 12 469 kg nasion dębów. Zebrane nasiona posłużyły do produkcji materiału sadzeniowego na szkółce leśnej Wilcze Gardło. Nasiona dębu wysiewane były także w znaczącej ilości na uprawach leśnych w ramach fitomelioracji.

5.2. Drzewa mateczne

W Nadleśnictwie Różanna występuje 25 drzew matecznych (10 drzew w obrębie Różanna, 15 w obrębie Stronno.

Tabela nr 31. Wykaz drzew matecznych

Lp.	Nr BNL	Nr RLMP	Gatunek	Adres Leśny
1	MP/3/38144/05	21083	SO	12-13-1-02-126 -b -00
2	MP/3/38145/05	21084	SO	12-13-1-03-142 -a -00
3	MP/3/38146/05	21085	SO	12-13-1-03-142 -a -00
4	MP/3/38147/05	21086	SO	12-13-1-03-142 -a -00
5	MP/3/38148/05	21087	SO	12-13-1-01-75 -g -00
6	MP/3/38149/05	21088	SO	12-13-1-01-12 -a -00
7	MP/3/38151/05	21090	SO	12-13-1-01-1 -a -00
8	MP/3/38152/05	21091	SO	12-13-1-01-1 -a -00
9	MP/3/38153/05	21092	SO	12-13-1-01-18 -c -99
10	MP/3/38154/05	21093	SO	12-13-1-01-18 -c -99
11	MP/3/38156/05	21094	DG	12-13-2-06-60 -g -00
12	MP/3/38157/05	21095	DG	12-13-2-06-60 -g -00
13	MP/3/38158/05	21096	DG	12-13-2-06-60 -g -00
14	MP/3/38159/05	21097	DG	12-13-2-06-60 -g -00
15	MP/3/38161/05	21098	DG	12-13-2-06-60 -g -00
16	MP/3/38162/05	21099	DG	12-13-2-06-60 -g -00
17	MP/3/38163/05	21100	SO	12-13-2-05-3 -c -00
18	MP/3/38164/05	21101	SO	12-13-2-05-3 -c -00
19	MP/3/38165/05	21102	SO	12-13-2-05-3 -b -00
20	MP/3/38166/05	21103	SO	12-13-2-07-66 -d -01
21	MP/3/38167/05	21104	SO	12-13-2-05-3 -c -00
22	MP/3/38168/05	21105	SO	12-13-2-05-5 -a -00
23	MP/3/38169/05	21106	SO	12-13-2-05-5 -a -00
24	MP/3/38170/05	21107	SO	12-13-2-05-5 -b -00
25	MP/3/38171/05	48640	SO	12-13-2-06-73 -b -00

5.3. Źródła nasion

W Nadleśnictwie Różanna dysponuje bazą 12-tu źródeł nasion w Leśnictwach: Aleksandrowiec, Wilcze Gardło, Stronno oraz Pólko. Pomimo stosunkowo niewielkiego obszaru zajmowanego przez tą formę bazy nasiennej są one bardzo cennym elementem i są intensywnie wykorzystywane w celu produkcji gatunków biocenotycznych na przyszłe uprawy leśne.

Tabela nr 32. Wykaz źródeł nasion

Lp.	Nr BNL	Nr RLMP	Gatunek	Adres Leśny	Pow. (ha)
1	MP/1/44118/05	21014	DG	12-13-2-06-60 -g -00	0,70
2	MP/1/44119/05	21015	GB	12-13-2-07-219 -b -00	0,04
3	MP/1/44120/05	21016	JW	12-13-2-08-132A -c -00	0,19
				12-13-2-08-132A -f -00	
				12-13-2-08-132A -h -00	
4	MP/1/44121/05	21017	KL	12-13-2-07-66 -b -00	0,01
5	MP/1/44122/05	21018	LP	12-13-2-08-132A -c -00	0,11
				12-13-2-08-132A -f -00	
6	MP/1/44123/05	21019	AK	12-13-2-07-65 -c -00	0,04
7	MP/1/44124/05	21020	OL.S	12-13-2-07-126 -a -00	0,60
8	MP/1/44125/05	21021	DB.C	12-13-2-05-15 -i -00	1,29
9	MP/1/44126/05	21022	CZR.P	12-13-2-07-218 -a -00	0,05
				12-13-2-07-218 -c -00	
					3,03

5.4. Uprawy pochodne

W Nadleśnictwie zlokalizowane są trzy bloki upraw pochodnych:

I – Obręb Różanna, Leśnictwo Krówka , oddz. 16, 25-26 – pow. 54,42 ha

II – Obręb Stronno, Leśnictwo Pólko, oddz. 13 – pow. 28,18 ha.

III – Obręb Stronno, Leśnictwo Ługowo, oddz. 194-195 – pow. 33,24 ha.

Łączna powierzchnia manipulacyjna rejestrowanych upraw pochodnych w blokach wynosi 115,84 ha (obrzęb Różanna – 54,42 ha; obręb Stronno – 61,42 ha)

Rejestrowane uprawy pochodne ogółem: powierzchnia manipulacyjna 171,34 ha

Rejestrowane uprawy w blokach: powierzchnia manipulacyjna: 115,84 ha

Rejestrowane uprawy poza blokami: powierzchnia manipulacyjna: 55,5 ha

Tabela nr 33. Rejestrowane uprawy pochodne w blokach

Lp	Leśnictwo	Adres leśny	Gatunek	Pow. (ha)	Nr BUP
1	Krówka	12-13-1-01-16 -g -00	SO	1,93	BUP 1
2	Krówka	12-13-1-01-16 -l -00	SO	1,01	BUP 1
3	Krówka	12-13-1-01-26 -d -00	SO	2,31	BUP 1
5	Krówka	12-13-1-01-16 -a -00	SO	1,91	BUP 1
6	Krówka	12-13-1-01-16 -b -00	SO	1,5	BUP 1
7	Krówka	12-13-1-01-16 -c -00	SO	2,71	BUP 1
8	Krówka	12-13-1-01-16 -d -00	SO	1,46	BUP 1
9	Krówka	12-13-1-01-16 -f -00	SO	2,13	BUP 1
10	Krówka	12-13-1-01-16 -g -00	SO	1,93	BUP 1
11	Krówka	12-13-1-01-16 -h -01	SO	1,87	BUP 1
12	Krówka	12-13-1-01-16 -i -00	SO	1,82	BUP 1
13	Krówka	12-13-1-01-16 -j -00	SO	1,54	BUP 1
14	Krówka	12-13-1-01-16 -k -00	SO	0,85	BUP 1
15	Krówka	12-13-1-01-16 -l -00	SO	1,01	BUP 1
16	Krówka	12-13-1-01-16 -m -00	SO	1,53	BUP 1
17	Krówka	12-13-1-01-25 -b -00	SO	1,86	BUP 1
18	Krówka	12-13-1-01-25 -c -00	SO	1,75	BUP 1
19	Krówka	12-13-1-01-25 -f -00	SO	1,24	BUP 1
20	Krówka	12-13-1-01-25 -g -00	SO	1,05	BUP 1
21	Krówka	12-13-1-01-26 -a -00	SO	2,66	BUP 1
22	Krówka	12-13-1-01-26 -b -00	SO	2,8	BUP 1
23	Krówka	12-13-1-01-26 -c -00	SO	2,82	BUP 1
25	Krówka	12-13-1-01-26 -f -99	SO	2,58	BUP 1
26	Krówka	12-13-1-01-26 -g -00	SO	1,72	BUP 1
27	Krówka	12-13-1-01-26 -h -00	SO	1,83	BUP 1
28	Krówka	12-13-1-01-26 -i -00	SO	3,9	BUP 1
4	Krówka	12-13-1-01-26 -f -01	SO	2,35	BUP 1
24	Krówka	12-13-1-01-26 -f -01	SO	2,35	BUP 1
30	Pólko	12-13-2-05-13 -d -00	DB	2,9	BUP 2
31	Pólko	12-13-2-05-13 -f -00	DB	3,83	BUP 2
34	Pólko	12-13-2-05-12 -c -00	SO	4,57	BUP 2
35	Pólko	12-13-2-05-12 -d -00	SO	1,44	BUP 2
36	Pólko	12-13-2-05-12 -f -00	SO	1,22	BUP 2
37	Pólko	12-13-2-05-12 -g -00	SO	0,67	BUP 2
38	Pólko	12-13-2-05-12 -h -00	SO	0,61	BUP 2
29	Pólko	12-13-2-05-13 -c -00	DB	3,87	BUP 2
33	Pólko	12-13-2-05-12 -a -00	SO	7,62	BUP 2
32	Pólko	12-13-2-05-13 -h -00	DB	1,45	BUP 2
39	Ługowo	12-13-2-09-194 -a -00	SO	1,31	BUP 3
40	Ługowo	12-13-2-09-194 -b -01	SO	1,14	BUP 3

41	Ługowo	12-13-2-09-194 -b -02	SO	1,3	BUP 3
42	Ługowo	12-13-2-09-194 -c -00	SO	2,71	BUP 3
43	Ługowo	12-13-2-09-194 -f -01	SO	2,3	BUP 3
44	Ługowo	12-13-2-09-194 -f -02	SO	3,5	BUP 3
45	Ługowo	12-13-2-09-194 -g -00	SO	2,46	BUP 3
46	Ługowo	12-13-2-09-195 -a -00	SO	4,67	BUP 3
47	Ługowo	12-13-2-09-195 -b -00	SO	3,99	BUP 3
48	Ługowo	12-13-2-09-195 -c -00	SO	1,74	BUP 3
49	Ługowo	12-13-2-09-195 -d -01	SO	1,77	BUP 3
50	Ługowo	12-13-2-09-195 -f -00	SO	3,15	BUP 3
51	Ługowo	12-13-2-09-195 -g -01	SO	1,9	BUP 3
52	Ługowo	12-13-2-09-195 -g -02	SO	1,3	BUP 3

Powierzchnia pod gatunkami w bloku upraw pochodnych wynosi:

- Dąb szypułkowy 12,05 ha
- Sosna pospolita 103,79 ha

Tabela nr 34. Rejestrowane uprawy pochodne rozproszone

Obręb	Leśnictwo	Adres leśny	Gatunek	Pow. (ha)
Różanna	Różanna	12-13-1-02-33 -l -00	BRZ	1,33
		12-13-1-02-33 -r -00	BRZ	3,79
		12-13-1-02-28 -h -00	SO	1,96
		12-13-1-02-28 -i -00	SO	0,97
		12-13-1-02-28 -m -00	SO	0,82
	Kadzionka	12-13-1-03-125A -b -00	BRZ	1,51
		12-13-1-03-143 -k -00	BRZ	0,72
		12-13-1-03-119 -a -00	SO	2,24
		12-13-1-03-119 -b -00	SO	2,12
		12-13-1-03-119 -f -00	SO	1,05
		12-13-1-03-119 -g -00	SO	0,94
		12-13-1-03-87 -a -00	SO	3,68
		12-13-1-03-87 -b -00	SO	2,36
		12-13-1-03-87 -c -00	SO	2,91
		12-13-1-03-88 -a -00	SO	4,19
		12-13-1-04-185 -k -00	SO	3,28
	Tylina Góra	12-13-1-04-185 -k -00	SO	3,28
Stronno	Pólko	12-13-2-05-12 -b -00	DB	7,51
		12-13-2-05-38 -d -00	DB	4,55
		12-13-2-05-38 -f -00	DB	2,34
		12-13-2-05-7 -b -00	SO	2,69
	Aleksandrowiec	12-13-2-06-57 -g -00	DG	0,58
		12-13-2-06-70 -g -00	DG	1,18
		12-13-2-06-73 -f -00	DG	1,36
	Stronno	12-13-2-08-183 -i -00	SO	1,42
				55,50

6. Gospodarka szkółkarska – szkółka leśna Wilcze Gardło

W Nadleśnictwie Różanna funkcjonuje Szkółka Leśna Wilcze Gardło, zlokalizowana w oddziale 65 c leśnictwa Wilcze Gardło, w obrębie Stronno. Jest to szkółka polowa, zajmująca powierzchnię manipulacyjną o wielkości 993 ar, podzieloną na 6 starannie zagospodarowanych kwater. Teren ten jest wyposażony w nowoczesny system deszczowni, który umożliwia utrzymanie optymalnych warunków wilgotnościowych, co przekłada się na wysoką jakość produkowanego materiału sadzeniowego.

Głównym celem działalności szkółki jest produkcja sadzonek drzew i krzewów przeznaczonych na potrzeby odnowień i zalesień w granicach Nadleśnictwa Różanna. W ofercie znajdują się przede wszystkim gatunki lasotwórcze, takie jak sosna zwyczajna, dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata czy olsza czarna, a także inne gatunki dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych. Produkcja

uwzględnia również rośliny potrzebne do realizacji zadań w innych jednostkach Lasów Państwowych, a w razie zapotrzebowania — także na potrzeby właścicieli lasów prywatnych, szczególnie w kontekście zalesiania gruntów rolnych oraz odnowień powierzchni zniszczonych podczas huraganowych wiatrów z 2017 roku.

Część produkcji stanowi również materiał sadzeniowy wykorzystywany w działaniach edukacyjnych oraz promocyjnych, prowadzonych przez nadleśnictwo w ramach szerzenia wiedzy o leśnictwie i ochronie przyrody. Własna baza nasienna nadleśnictwa zapewnia stałą dostępność nasion podstawowych gatunków, co gwarantuje ciągłość produkcji i uniezależnia szkółkę od zewnętrznych dostawców.

Odbiór materiału sadzeniowego odbywa się zazwyczaj dwa razy w roku — wiosną oraz jesienią — kiedy to sadzonki osiągają odpowiednie parametry do dalszego wykorzystania w pracach odnowieniowych i zalesieniowych. Szkółka Leśna Wilcze Gardło stanowi ważny element zaplecza hodowlanego Nadleśnictwa Różanna i przyczynia się do realizacji długofalowych celów gospodarki leśnej w regionie. Zagospodarowanie powierzchniowe szkółki oraz wielkość produkcji przedstawia tabela 35.

Tabela nr 35. Analiza produkcji szkółkarskiej

Rok	Pow. ogólna (ar)	Pow. produkcyjna (ar)	Pow. pod sadzonką (ar)	Pow. ugorowana (ar)	Procent ugorowania	Liczba sadzonek tszt.
2016	993,1	466,8	209,34	257,46	55%	1241,67
2017	993,1	543	256,25	286,75	53%	1412,07
2018	993,1	543	314,93	228,07	42%	2194,23
2019	993,1	543	263,43	279,57	51%	1363,7
2020	993,1	534	224,05	309,95	58%	1470,75
2021	993,1	534	249,15	284,85	53%	1641,11
2022	993,1	534	268,3	265,7	50%	1609,64
2023	993,1	534	232,8	301,2	56%	1114,43
2024	993,1	534	225,57	308,43	58%	1024,75
2025	993,1	534	243,36	299,81	56%	

Powierzchnia produkcji szkółkarskiej w latach 2015-2024 wynosiła od 466,8 do 534 ar w zależności od zapotrzebowania na materiał sadzeniowy. W celu poprawienia żyzności gleby, stosuje się ugor na 40-60 % powierzchni.

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 36. Analiza ekonomiczna gospodarki szkółkarskiej

Rok	Ilość wysadzonych sadzonek (tszt.)	Wartość wysadzonych sadzonek	Ilość zakupionych sadzonek (tszt.)	Wartość zakupionych sadzonek	Ilość sprzedanych sadzonek jednostką LP (tszt.)	Wartość sprzedaży innym jednostką LP	Ilość sprzedanych sadzonek poza LP (tszt.)	Wartość sprzedaży poza LP	Przychód ze sprzedaży
2016	655	187 034 zł	0	- zł	0,0	- zł	12,5	8 491 zł	8 491 zł
2017	677	298 797 zł	0	- zł	0,0	- zł	24,38	16 133 zł	16 133 zł
2018	1191	505 401 zł	224	102 250 zł	161,3	185 936 zł	5,32	3 094 zł	189 030 zł
2019	856	356 063 zł	114	41 633 zł	241,3	104 402 zł	42,54	1 476 zł	105 877 zł
2020	473	293 053 zł	13	5 416 zł	108,0	51 849 zł	0,75	877 zł	52 726 zł
2021	1106	472 221 zł	460	88 284 zł	0,0	- zł	14,51	6 759 zł	6 759 zł
2022	963	422 932 zł	256	120 246 zł	0,0	- zł	0,95	438 zł	438 zł
2023	985	499 967 zł	206	101 968 zł	18,4	8 484 zł	2,39	1 109 zł	9 593 zł
2024	1110	729 509 zł	417	148 231 zł	0,0	- zł	11,56	6 413 zł	6 413 zł
2025	507	410 888 zł	205	128 119 zł	0,1	247 zł	2,05	2 248 zł	2 495 zł
Suma	8522	4 175 865 zł	1895	736 147 zł	529	350 918 zł	116,95	47 039 zł	397 957 zł

Nadleśnictwo w latach 2016-2025 zakupiło sadzonki w ilości 1895 tys. szt. o łącznej wartości 736 147 zł. W tym samym okresie sprzedano 646 tys. szt. o łącznej wartości 397 957 zł. 82 % sprzedaży była kierowana do innych jednostek Lasów Państwowych. Wartość sprzedaży detalicznej dla klientów indywidualnych wyniosła 47 039 zł.

W trakcie trwania operatu na lata 2016 - 2025 Nadleśnictwo Różanna wysadziło w ramach prowadzenia gospodarki leśnej 8 522 tys. szt. sadzonek o wartości 4 175 865 zł.

Tabela nr 37. Struktura produkcji materiału sadzeniowego w latach 2016-2025

Rok	Sadzonki drzew					Krzewy
	Iglaste		Liściaste		Łącznie	
	Ilość	Udział	Ilość	Udział		
2016	536,18	44%	677,32	56%	1213,5	28,17
2017	779,05	56%	608,83	44%	1387,9	24,19
2018	1434,4	66%	740,46	34%	2174,9	19,38
2019	764,12	57%	583,94	43%	1348,1	15,64
2020	564,38	39%	900,02	61%	1464,4	6,35
2021	714,21	44%	921,13	56%	1635,3	5,77
2022	404,92	25%	1199,3	75%	1604,2	5,44
2023	211,58	19%	895,68	81%	1107,3	7,17
2024	218,76	21%	800,16	79%	1018,9	5,83

Udział produkcji gatunków iglastych w stosunku do liściastych był zmienny w poszczególnych latach co było podyktowane potrzebami odnowieniowymi. W skali całego operatu udział produkcji gatunków drzew liściastych wynosi 56 %, drzew iglastych 43 %, pozostały 1 % stanowią gatunki biocenotyczne krzewów leśnych takich jak kruszyna, róża dzika, kalina, bez czarny.

7. Użytkowanie uboczne

W analizowanym okresie użytkowanie uboczne lasu w nadleśnictwie opierało się na pozyskaniu i sprzedaży choinek pochodzących z plantacji choinkowych. W latach 2015–2024 łączna liczba pozyskanych drzewek wyniosła 1 681 sztuk.

Pozyskane drzewka były przeznaczane do sprzedaży w okresie przedświątecznym, głównie na rzecz lokalnej społeczności. Część drzewek przekazywano nieodpłatnie instytucjom publicznym, w tym szkołom i urzędom, w ramach działań promocyjnych. Nadleśnictwo uczestniczyło również w akcji „Choinka za krew”, przekazując drzewka osobom biorącym udział w honorowym krwiodawstwie.

Zgodnie z zadaniami z zakresu użytkowania ubocznego lasu w Nadleśnictwie Różanna nie pozyskiwano żywicy i innych użytków ubocznych.

Tabela nr 38. Rozmiar pozyskania choinek w kolejnych latach

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ilość choinek (szt)	218	245	154	100	5	75	268	333	283	0

7.1. Plantacje choinkowe

Nadleśnictwo Różanna dysponuje plantacjami choinkowymi o łącznej powierzchni 4,08 ha. Łącznie istnieje 8 niewielkich plantacji choinkowych, założonych w różnych latach. Zróżnicowana struktura wiekowa zapewnia ciągły dostęp do dojrzałego materiału na potrzeby lokalnej społeczności. W obrębie Różanna powierzchnia plantacji wynosi 1,48 ha, a w obrębie Stronno 2,60 ha. Plantacje zakładane są z różnych gatunków świerków w tym świerka pospolitego, świerka serbskiego oraz świerka kującego.

Tabela nr 39. Wykaz plantacji choinkowych

Lp.	Leśnictwo	Adres leśny	Pow.	Rok założenia
1	Różanna	12-13-1-02-33 -n -00	0,21	2015
2	Różanna	12-13-1-02-64 -c -00	0,35	2015
3	Aleksandrowiec	12-13-2-06-47 -c -00	1,63	2016
4	Tylina Góra	12-13-1-04-167 -n -00	0,52	2018
5	Aleksandrowiec	12-13-2-06-46 -g -00	0,69	2018
6	Tylina Góra	12-13-1-04-169 -a -00	0,2	2019
7	Pólko	12-13-2-05-23 -g -00	0,28	2020
8	Krówka	12-13-1-01-62 -o -00	0,2	2024

8. Ochrona lasu

Lasy Nadleśnictwa Różanna stanowią w zdecydowanej większości monokultury sosnowe na ubogich siedliskach boru świeżego oraz boru mieszanego świeżego. Coraz większe zagrożenia wynikają z czynników klimatycznych, w szczególności stres wywołany niedoborem wody z racji niewielkiej ilości opadów oraz obniżaniem się poziomu wód gruntowych. Takie warunki dają duże możliwości do rozwoju szkodników pierwotnych sosny.

Wśród owadów największe znaczenie ma brudnica mniszka.

W ostatnim czasie obserwuje się wzmożone zapotrzebowanie społeczeństwa na korzystanie z lasu dla celów turystycznych i rekreacyjnych. Powoduje to wzrost zagrożenia pożarowego dla lasów oraz jego zaśmiecanie. Penetracja lasów przez ludność jest szczególnie odczuwalna w okresie letnim zwłaszcza w pobliżu Zalewu Koronowskiego oraz jesiennym w okresie grzybobrania.

8.1. Szkodniki owadzie

Z racji przewagi drzewostanów sosnowych, to właśnie szkodniki tego gatunku mają największy wpływ na stan sanitarny lasu na terenie Nadleśnictwa. Są to w szczególności foliofagi takie jak brudnica mniszka, strzygonia choinówka i boreczniki sosnowe. Rozmiar zaewidencjonowanych szkód przedstawia tab. 40.

Tabela nr 40. Szkody powodowane przez bezkręgowce w latach 2016 – 2025

Rok	Boreczniki sosnowe	Brudnica mniszka	Kornik drukarz	Kornik ostrozębny	Strzygonia choinówka	Szeliniak
2016						
2017		6471,18				
2018					950	
2019					2250	
2020				65,61		
2021				257,66		
2022	481,69	78,08	1,6	5,2		
2023		2743,18				
2024		3103,4				8,15
2025						
Suma	481,69	12395,84	1,6	328,47	3200	8,15

Masowe występowania brudnicy mniszki miało miejsce w latach 2018, 2023, 2024, 2025. W celu zwalczania tego szkodnika i ochronie drzewostanów przed defoliacją zastosowano zabiegi agrolotnicze. W roku 2018 zabieg wykonany był z wykorzystaniem środka chemicznego DIMILIN 480 S.C, natomiast kolejne zabiegi stanowiły zwalczanie biologiczne za pomocą środka Foray 76 B. Stałym miejscem pojawiania się tego szkodnika są oddziały 100, 101, 102 leśnictwa Kadzionka. Zabiegi w latach 2018, 2024 obejmowały swoim zasięgiem także lasy niepaństwowe na łącznej powierzchni 101 ha.

Na terenie Nadleśnictwa zlokalizowanych jest 30 stałych lokalizacji służących kontroli brudnicy mniszki za pomocą pułapek feromonowych. Po określeniu terminu kulminacji różki zagrożenie określone było metodą transektu 10-ciu kolejnych drzew.

Tabela nr 41. Gradacje brudnicy mniszki – zabiegi zwalczania

Rok	Pow. LP (ha)	Pow. LN (ha)	Lokalizacja Obręb Różanna	Lokalizacja obręb Stronno	Ilość pól zabiegowych	Rodzaj środka
2018	4943,1	73,45	29-31, 34-36, 49-51, 65-69, 81-85, 95-99, 112-115, 130-133, 146-149, 159-161, 170-172, 173 cz, 178A, 180A, 32, 37-44, 52-58, 70-75, 86-91, 100-102, 116-118, 134-136, 150-152, 162, 163, 174, 179, LN	76-78, 92-94, 103-108, 121-126, 140-145, 155-160, 169-174, 183-187, 197, 198, 79-81, 95-97, 109-111, 127-129, 146, 161, 163-166 cz, 175-180, 188-193, 199-204, 209-213, 181, 182, 194-196, 205-208, 214-217, LN	5	DIMILIN 480 S. C
2023	1812,6	0	34, 48-52, 66-74, 82-89, 96, 97, 101-103, 111-113, 130, 131	106-109, 122-128, 141-146, 156-161, 170-176, 184-188	2	Foray 76B
2024	2222,6	27,41	21, 22, 40, 41, 73, 74, 84-91, 96-105, 112-121, 131-139, 147-154, 159-164, 170-175, 178A, 179, 180, 181-184, LN	107, 108, 125, 126, 143-145	3	Foray 76B
2025	258,22	0	86, 87, 100 101, 102, 116, 117, 118, 119		1	Foray 76B

W Nadleśnictwie Różanna na bieżąco prowadzony jest monitoring stanu zdrowotnego drzewostanów oraz systematyczne uprzątnięcie lasu, polegające na usuwaniu posuszu czynnego, pojawiających się wywrotów i złomów (Tab. nr 42.).

Tabela nr 42. Pozyskanie drewna w ramach cięć przygodnych w okresie 2016-2025 (m³)

Rok	Posusz			Wywroty/Złomy			Suma
	PN	PO	PZ	N	O	Z	
2016	3198	366	766	1472	0	19	5821
2017	2314	198	85	24800	1	10	27408
2018	1079		58	9536	4	4	10680
2019	2332	551	698	2665	11	13	6270
2020	2904	64	752	1593	0	9	5323
2021	1935	156	309	1056	14	41	3511
2022	879	79	304	12406	24	434	14125
2023	1476	135	287	8312	6	4	10221
2024	2629	590	247	1033	7	1	4508
2025	1332	68	48	489	39	0	1977
Suma	20078	2209	3554	63362	105	535	89844

Największe pozyskanie w ramach cięć przygodnych jest skutkiem wiatrów i zostało zaewidencjonowane jako wywroty i złomy niezasiedlone. W skali całego operatu pozyskano 63 362 m³ drewna uszkodzonego przez wiatry, co stanowi 70 % cięć przygodnych.. Drewno zasiedlone to w szczególności posusz sosnowy wydzielający się w wyniku żerowania przypłaszczka granatka i kornika ostrozębnego oraz drewno świerkowe zasiedlone przez kornika drukarza. Dzięki szybkiej reakcji służby leśnej na przypadki pogarszającego się stanu sanitarnego lasu posusz zasiedlony stanowi jedynie 4 % pozyskanego drewna w ramach cięć przygodnych.

8.2. Szkody od zwierzyny

W latach 2016–2025 na terenie Nadleśnictwa Różanna odnotowano łącznie 508 ha powierzchni objętej szkodami o zróżnicowanym stopniu uszkodzenia (tabele nr 28, 29, 30). Analiza struktury uszkodzeń wskazuje, że gatunkiem odpowiedzialnym za największy odsetek strat jest jeleń którego udział wynosi około 70% ogółu przypadków. Największe nasilenie szkód obserwuje się w młodnikach, gdzie również dominującym czynnikiem sprawczym pozostaje jeleń. W uprawach leśnych największe straty powoduje sarna, natomiast w drzewostanach starszych znaczący udział w generowaniu szkód ma bóbr.

Najefektywniejszą metodą ochrony upraw przed sarną pozostaje grodzenie, jednak z uwagi na wysokie koszty stosuje się je wyłącznie w odniesieniu do gatunków cennych i najbardziej narażonych, takich jak dęby oraz gatunki domieszkowe o znaczeniu biocenotycznym. Uzupełniającą formę ochrony stanowi aplikacja repelentów chemicznych (TRICO, CERVACOL), wykazujących działanie odstraszające.

Powierzchnia szkód w młodnikach spowodowanych przez ssaki wyniosła niemal 264 ha. Gatunkiem dominującym pozostaje jeleń, jednak w ostatnich latach stwierdzono wzrost liczebności łosia, którego baza pokarmowa w okresie zimowym w około 80% składa się z pędów roślin drzewiastych. Tendencja ta może w przyszłości przełożyć się na zmianę struktury sprawców szkód. Rozbudowana sieć cieków i zbiorników wodnych sprzyja wzrostowi liczebności populacji bobra, co skutkuje nieuchronnym pojawianiem się szkód w uprawach zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie wód. W celu ich minimalizacji stosuje się ogrodzenia z siatki bobrowej, której część wkopuje się poniżej poziomu gruntu, co ogranicza możliwość podkopywania się zwierząt.

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 43. Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzynę w uprawach

Rok	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024			2025		
Sprawca	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	11-30%	31-60%	>60%	11-30%	31-60%	>60%
BÓBR		0,62	1,20	1,61		1,31	0,05	1,39	0,15	1,31	0,07	0,15	0,07	0,10	0,07	0,05						
DANIEL							0,20															
DZIK																				0,40		
ŁOŚ																		0,10				
JELEŃ					0,84	1,70	0,80	2,00	0,09	6,65	5,24	5,34	5,13	13,01	9,09	3,44	11,33	7,65	3,36	15,28	10,81	9,64
SARNA	4,39	0,10	9,86	0,10	5,97		3,95	0,08	6,20	0,58	0,65	5,90	0,30	5,30	11,30	0,40	0,82	8,23	0,76		10,40	1,22
ZAJĄC					1,97											0,07		2,25	0,06	2,50	0,30	0,06
Suma	4,39	0,72	11,06	1,71	8,78	3,01	5,00	3,47	6,44	8,54	5,96	11,39	5,50	18,41	20,46	3,96	12,15	18,23	4,18	18,18	21,51	10,92

Tabela nr 44. Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzynę w młodnikach

Rok	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024			2025		
Sprawca	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	11-30%	31-60%	>60%	11-30%	31-60%	>60%
BÓBR	0,14	0,88	0,07	0,8	0,07	1,51	0,4	1,46	0,97	1,66	0,27	2,35	0,33	2,56	0,23	2,55		0,3	0,04		0,25	0,52
JELEŃ	40,3		24,98		18,4		7,55		0,61	0,12	25,73	0,45	24,29	0,45	26,31	0,45	26,55	5,92	4	33,06	7,32	
ŁOŚ											0,05				0,1	0,05		0,1				
SARNA										0,1												
Suma	40,44	0,88	25,05	0,8	18,47	1,51	7,95	1,46	1,58	1,88	26,05	2,8	24,62	3,01	26,64	3,05	26,55	6,32	4,04	33,06	7,57	0,52

Tabela nr 45. Rozmiar szkód powodowanych przez zwierzynę w starszych drzewostanach

Rok	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024			2025		
Sprawca	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	21%-40%	>40%	11-30%	31-60%	>60%	11-30%	31-60%	>60%
BÓBR	5,22	1,17	5,32	1,31	4,31	1,29	2,72	1,47	2,7	1,55	3,01	1,75	2,97	1,52	2,31	1,47						
JELEŃ				0,1	0,05																	
Suma	5,22	1,17	5,32	1,41	4,36	1,29	2,72	1,47	2,7	1,55	3,01	1,75	2,97	1,52	2,31	1,47	0	0	0	0	0	0

8.3. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne

Tabela nr 46. Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne w latach 2016-2025 (ha)

Szkody od czynników abiotycznych w latach 2016 - 2025			
Rok	Zakłócenie stosunków wodnych (ha)	Wiatr (ha)	Niskie i wysokie temperatury (ha)
2017		43,12	
2018	3,15		
2019	47,01		1,01
2022	10,33	1,60	12,39
2025			161,28
Suma	60,49	44,72	174,68

Szkody spowodowane przez czynniki abiotyczne odnotowano łącznie na 280 ha lasu. Głównym czynnikiem prowadzącym do szkód z przyczyn abiotycznych w latach 2016-2025 było zakłócenie stosunków wodnych oraz wiatr. Huragan z 11 sierpnia 2017 oraz przymrozki późne, które wystąpiły w roku 2025. Wszystkie odnotowane szkody powiązać można ze zmieniającym się klimatem. Długotrwałe susze oraz gwałtowne zjawiska pogodowe stanowią wyzwanie dla współczesnej gospodarki leśnej

9. Ochrona przeciwpożarowa

Nadleśnictwo Różanna zakwalifikowane jest do II kategorii zagrożenia pożarowego.

W celu poprawienia i polepszenia systemu ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwie Różanna:

- w okresie zagrożenia pożarami przy siedzibie nadleśnictwa działa punkt alarmowo – dyspozycyjny. W okresie tym dyżury pełnią pełnomocnicy nadleśniczego oraz leśna służba terenowa w poszczególnych leśnictwach.
- przy siedzibie nadleśnictwa znajduje się dostrzegalnia pożarowa. Jest to maszt z zamontowaną obrotową kamerą telewizyjną. Obserwator prowadzi obserwacje terenów leśnych oraz steruje pracą kamery z pomieszczenia PAD. Punkt obserwacyjny nadleśnictwa współpracuje z dostrzegalniami sąsiednich nadleśnictw: Zamrzenicy i Żołędowa.
- nadleśnictwo posiada lekki samochód patrolowo – gaśniczy wyposażony w motopompę.
- w czasie największego zagrożenia pożarowego teren nadleśnictwa objęty jest patrolami lotniczymi oraz patrolami naziemnymi realizowanymi przez terenową służbę leśną. Organizowane są też wspólne patrole policji, straży pożarnej i służby leśnej.
- przy siedzibie nadleśnictwa i w osadzie Leśnictwa Wilcze Gardło zlokalizowane są bazy sprzętu przeciwpożarowego.
- zaopatrzenie wodne zapewnione jest z siedmiu punktów czerpania wody zlokalizowanych w leśnictwach: Krówka, Różanna, Tylina Góra, Aleksandrowiec, Wilcze Gardło, Stronno i Ługowo.
- sprawne przeprowadzenie akcji ratowniczo – gaśniczej umożliwia rozbudowana sieć dojazdów pożarowych, która spełnia stosowne wymagania. W minionym dziesięcioleciu zmodernizowano część dojazdów, pozostałe będą modernizowane według bieżących potrzeb.
- łączność telefoniczna jest zapewniona dzięki sieci telefonów komórkowych. W PAD znajduje się dodatkowo radiotelefon bazowy oraz radioprzemiennik. W radiotelefon przewoźny wyposażony jest również samochód patrolowo – gaśniczy oraz samochód straży leśnej. W PAD dostępne są też radiotelefony przenośne.
- nadleśnictwo utrzymuje pasy przeciwpożarowe typu A, B i BK.

Tabela nr 47. Analiza pożarów powstałych w latach 2016-2025

Rok	Liczba pożarów	Pow. pożarów (ha)	Przeciętna powierzchnia pożaru (ha)	Pow. ze stratami (ha)	Przyczyna pożaru
2016	1	0,01	0,01	0,00	nieznana
2017	1	0,01	0,01	0,00	nieznana
2018	4	0,30	0,075	0,00	2- nieznana 2-energia elekt.
2019	12	0,91	0,076	0,00	1 – energia elekt. 11 – nieznana
2020	2	0,06	0,03	0,00	nieznana
2021	4	0,13	0,03	0,00	nieznana
2022	1	0,50	0,50	0,00	nieznana
2023	3	0,07	0,02	0,00	1 – wypadek 2- spalanie odpadów 3- podpalenie
2024	0	0,00	0,00	0,0	-
2025	0	0,00	0,00	0,00	-
Razem	28	1,99	0,75	0,00	-

10. Lasy niepaństwowe

Na podstawie porozumień zawartych w oparciu o art. 5 ust. 3 i 3a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Nadleśnictwo do dnia 31.12.2025 r. prowadzi nadzór na terenie powiatu bydgoskiego (Porozumienie z dnia 15 września 2015 r. i późniejszych aneksów do porozumienia) i świeckiego (Porozumienia z dnia; 4.01.2016, 4.01.2017, 2.01.2018, 2.01.2019, 2.01.2020, 7.04.2021 i późniejszych aneksów do porozumień) na powierzchni od 882,60 – 915,80 ha -Starostwo Bydgoszcz oraz od 161,51 – 169,76 ha – Starostwo Świecie. W ramach powierzonego nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa wykonywano lustrację terenową, doradztwo w zakresie; uprzątnięcia powierzchni po nawałnicy z 2017 r., odnowień na tych powierzchniach, zabiegów hodowlanych, cięć pielęgnacyjnych oraz odbiórki i cechowania pozyskanego drewna – zadania te pełnił Leśniczy ds. nasiennictwa, szkółkarstwa i lasów nadzorowanych – Jerzy Grądkowski.

Obecnie Lasy Nadzorowane są w trakcie obowiązywania Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu i Inwentaryzacji Stanu Lasu. Starostwo Bydgoszcz posiada UPUL dla lasów miasta i gminy Koronowo oraz gminy Dobrcz (wsie Wudzyn, Wudzynek i Stronno) z ważnością do 31.12.2030 r. (w tym Parafia Rzymsko-Katolicka w Byszewie do 31.08.2027 r.), Starostwo

Świecie posiada UPUL dla lasów miasta i gminy Pruszczy z ważnością do 31.12.2026 r. (w tym dla lasów będących własnością Gminy Pruszczy do 31.12.2028 r.).

11. Gospodarka łowiecka

Teren Nadleśnictwa Różanna wchodzi w skład Rejonu Hodowlanego nr 4 „Zalewu Koronowskiego”. Koordynatorem gospodarki łowieckiej w rejonie jest Nadleśniczy Nadleśnictwa Różanna.

Dla rejonu został sporządzony „Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany na lata 2023-2033”. W planach określono zakres zadań wieloletnich w zakresie zagospodarowania obwodów, zagęszczenie i stany docelowe zwierzyny grubej.

Aktualnie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Różanna zlokalizowanych jest 7 obwodów łowieckich (2 obwody leśne, 5 obwodów polnych). Obecnie 6 obwodów łowieckich pozostaje w dzierżawie kół łowieckich, pozostały obwód numer 72 jest obwodem wyłączonym, nad którym zarząd sprawuje Ośrodek Hodowli Zwierzyny Nadleśnictwa Różanna.

Rodzaj i powierzchnie obwodów przedstawia Tabela nr 48., a kategoryzację obwodów Tabela nr 49.

Tabela nr 48. Rodzaj i powierzchnie obwodów

Nr obwodu łowieckiego	Dzierżawca/Zarządca	Pow. całkowita (ha)	Pow. wyłączeń (ha)	Pow. leśna (ha)	% pow. Leśnej	Rodzaj obwodu
72	OHZ Różanna	9154	214	5667	62%	Leśny
73	KŁ nr 101 "Motyl"	5433	110	372	7%	Polny
87	KŁ nr 149 "Rolnik"	9870	542	2143	22%	Polny
88	KŁ nr 88 "Głusza"	8085	337	635	8%	Polny
103	KŁ nr 18 "Partyzant"	5385	312	4149	77%	Leśny
104	KŁ nr 133 "Sokół"	6457	568	303	5%	Polny
105	KŁ nr 23 "Hubertus"	3252	69	282	9%	Polny
		47636	2152	13551		

Tabela nr 49. Kategoryzacja obwodów

Kategorie obwodów	Numery obwodów zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii	Ilość w szt.
Bardzo dobry		0
Dobry	72, 103	2
Średni	73, 88	2
Słaby	87, 104, 105	3
Bardzo słaby		0

W chwili obecnej na terenie Nadleśnictwa gospodarkę łowiecką prowadzą następujące Koła Łowieckie:

KŁ nr 101 „Motyl” w Mąkowsku obwód 73
KŁ nr 149 „Rolnik” w Bydgoszczy obwód 87
KŁ nr 127 „Głusza” w Łasku Wielkim obwód 88
KŁ nr 18 „Partyzant” w Żyrardowie obwód 103
KŁ nr 133 „Sokół” w Koronowie obwód 104
KŁ nr 23 „Hubertus” w Bydgoszczy obwód 105
OHZ LP Różanna obwód 72

Efektywne prowadzenie gospodarki łowieckiej w Nadleśnictwie Różanna jest możliwe dzięki dobrej współpracy z kołami łowieckimi dzierżawiącymi obwody na jego terenie. Wspólny udział w corocznych inwentaryzacjach zwierzyny, wymiana informacji oraz koordynacja działań w zakresie planowania łowieckiego pozwalają na racjonalne gospodarowanie zasobami zwierzyny łownej. Wypracowane procedury oraz bieżące reagowanie na zmiany w populacjach poszczególnych gatunków przyczyniają się do utrzymania równowagi w środowisku oraz ograniczania szkód w uprawach leśnych i rolnych.

W latach 2016–2025 populacja jelenia wykazuje wyraźną tendencję wzrostową. Gatunek ten występuje we wszystkich obwodach łowieckich nadleśnictwa. Mozaikowy charakter krajobrazu, obejmujący pola z licznymi remizami oraz rozległe tereny podmokłe, sprzyja całorocznemu bytowaniu jeleni również w obwodach polnych. Istotnym czynnikiem ograniczającym koncentrację zwierzyny w kompleksach leśnych jest ich intensywna penetracja przez ludzi. Największe kompleksy leśne, zlokalizowane w rejonie Zalewu Koronowskiego, są silnie wykorzystywane turystycznie.

Stany liczebne sarny pozostają stabilne i odpowiadają założeniom Wieloletnich Planów Hodowlanych. Zaobserwowany niewielki spadek liczebności może być związany z rosnącą presją wilka. Wymaga to jednak dalszych obserwacji, ponieważ sarna wykazuje obecnie bardziej skryty tryb życia niż w latach ubiegłych. Szkody w uprawach leśnych, polegające głównie na zgryzaniu pąków szczytowych i pędów, ograniczane są poprzez grodzenie drzew gatunków liściastych oraz chemiczne zabezpieczanie gatunków iglastych. Sporadyczne uszkodzenia ulegają regeneracji i nie powodują istotnego obniżenia jakości ani zdrowotności upraw.

Niewielka populacja daniela występuje w obwodach nr 72 i 103. Nie wywiera ona istotnego wpływu na gospodarkę leśną i łowiecką nadleśnictwa. Pomimo braku pozyskania łowieckiego liczebność tego gatunku wykazuje tendencję spadkową, co jest skutkiem presji ze strony wilka.

Pomimo prowadzenia intensywnego odstrzału dzika w ramach przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF), gatunek ten utrzymuje wysoką liczebność w łowiskach i wykazuje dużą dynamikę rozrodu. Sprzyjają temu warunki pokarmowe wynikające z wielkoobszarowych upraw rolnych, zwłaszcza kukurydzy, buraków cukrowych oraz pszenicy.

Wprowadzone na terenie kraju moratorium na odstrzał łosia spowodowało dynamiczny wzrost liczebności tego gatunku. W Nadleśnictwie Różanna coraz częściej obserwuje się osobniki dorosłe, w tym kłępy z młodymi. Najliczniej występują one w obrębie Różanna, jednak okresowo spotykane są na terenie całego nadleśnictwa.

Na obszarze nadleśnictwa notuje się również dynamiczny rozwój populacji wilka. Inwentaryzacje prowadzone metodą pędzeń potwierdzają stały wzrost liczby osobników. Brak możliwości prowadzenia gospodarki łowieckiej w stosunku do tego gatunku skutkuje – podobnie jak w przypadku łosia – ograniczeniem naturalnego dystansu wobec człowieka. Wilki obserwowane są w pobliżu pracujących maszyn leśnych, a także w rejonach wiejskich i na terenach zabudowy jednorodzinnej. Z roku na rok rośnie liczba zgłoszeń od mieszkańców dotyczących bezpośrednich spotkań z tym gatunkiem.

Analiza inwentaryzacji, rozmiar rocznych planów łowieckich oraz ich wykonania dla podstawowych gatunków łownych w okresie sezonów łowieckich 2015/2016 – 2024/2025 przedstawiają poniższe Tabele nr 36, 37 oraz 38

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 50. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla jelenia w okresie 2015-2025

Sezo	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020			2020/2021			2021/2022			2022/2023			2023/2024			2024/2025		
Obwód	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie
103	80	36	35	72	31	37	71	24	32	70	18	25	65	20	17	70	18	21	107	30	17	120	36	28	111	34	40	114	30	33
104	18	15	12	5	6	12	9	7	6	10	6	7	15	10	5	15	12	12	17	13	13	30	12	12	40	13	11	40	15	13
105	8	6	3	5	3	5	7	5	3	7	5	6	10	5	3	10	5	5	10	5	3	15	5	4	15	5	4	15	6	2
72	95	28	36	59	21	26	65	19	20	75	19	12	81	23	18	115	30	12	153	36	28	165	40	32	177	41	36	163	36	23
73	29	30	10	5	9	26	15	13	9	10	9	14	25	14	10	20	12	14	20	14	12	30	14	14	32	14	12	33	14	14
87	38	21	21	34	14	19	47	13	13	45	11	13	37	11	11	38	11	11	58	21	12	70	25	19	70	23	23	57	19	21
88	36	34	19	12	30	33	46	22	29	60	25	23	80	25	23	60	25	27	66	35	23	110	35	35	120	40	34	115	38	33
	304	170	136	192	114	158	260	103	112	277	93	100	313	108	87	328	113	102	431	154	108	540	167	144	565	170	160	537	158	139

Tabela nr 51. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla saren w okresie 2015-2025

Sezon	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020			2020/2021			2021/2022			2022/2023			2023/2024			2024/2025		
Obwód	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie
103	91	19	28	84	10	19	76	13	10	72	8	10	70	12	8	65	11	11	97	26	6	100	25	13	140	25	15	115	27	23
104	230	60	61	200	50	44	200	50	45	234	46	24	125	25	19	115	12	39	75	12	15	191	22	11	201	28	22	207	30	28
105	120	40	30	100	25	37	110	30	24	110	20	24	108	26	17	110	26	27	110	28	26	110	28	28	110	28	28	110	37	27
72	290	98	109	245	62	89	240	68	60	244	68	59	245	58	41	205	52	36	215	52	49	215	52	48	250	60	49	278	60	42
73	273	30	8	280	36	30	221	36	31	235	48	36	234	48	48	240	50	51	232	50	52	235	50	49	237	50	52	232	50	48
87	231	54	44	210	42	54	191	32	40	186	29	29	182	29	28	179	24	29	195	36	25	198	34	34	184	30	31	159	27	31
88	274	78	55	266	54	75	300	76	53	300	77	69	310	77	75	290	45	74	248	48	45	256	41	46	250	40	40	250	40	37
	1509	379	335	1385	279	348	1338	305	263	1381	296	251	1274	275	236	1204	220	267	1172	252	218	1305	252	229	1372	261	237	1351	271	236

Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania planu urządzenia lasu 2016 - 2025

Tabela nr 52. Analiza inwentaryzacji, planu i jego wykonania dla dzików w okresie 2015-2025

Sezon	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020			2020/2021			2021/2022			2022/2023			2023/2024			2024/2025		
Obwód	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie	Stan na 15.03.	Plan	Pozyskanie
103	58	60	53	25	45	44	10	30	49	11	33	45	16	51	69	15	55	61	22	72	25	10	30	50	25	45	35	20	60	56
104	48	70	64	29	44	70	11	28	46	14	43	50	19	60	90	15	54	79	15	46	15	8	28	61	14	29	46	10	25	56
105	30	56	42	15	22	43	6	15	20	7	21	65	10	32	90	7	25	21	10	35	18	8	30	26	8	22	17	8	24	48
72	110	110	153	40	100	111	15	40	97	16	55	92	24	87	151	25	91	137	16	47	60	15	43	79	16	48	80	22	57	118
73	50	80	49	20	46	55	20	45	46	10	35	66	16	51	75	11	39	84	12	37	24	6	16	21	10	26	29	10	26	32
87	47	83	108	42	77	80	12	32	70	13	42	53	29	92	83	16	48	92	20	60	57	17	50	96	20	60	72	24	60	92
88	64	120	123	37	132	146	15	43	120	18	64	118	24	76	185	24	80	114	20	62	33	18	55	61	29	65	66	29	67	159
	407	579	592	208	466	549	89	233	448	89	293	489	138	449	743	113	392	588	115	359	232	82	252	394	122	295	345	123	319	561

12. Ochrona przyrody

Formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Różanna, wg stanu na dzień 01 sierpnia 2025 roku:

Tabela nr 53. Rezerваты przyrody

Lp.	Nazwa rezerwatu	Pow. [ha]	Podstawa prawna	Cel ochrony
1.	„Różanna Dęby im. Nadleśniczego Jana Rychlickiego”	5,94	Zarządzenie Nr 0210/6/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 19 czerwca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2013 r. poz. 2241)	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemu leśnego o charakterze naturalnym.

Tabela nr 54. Obszary chronionego krajobrazu

Lp.	Nazwa	Powierzchnia w ha		Podstawa prawna	Cel ochrony
		ogółem	na gruntach N-ctwa		
1.	Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego	28687	8116	UCHWAŁA X/256/1 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 24 sierpnia 2015 r.	Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej w Dolinie Brdy, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno – leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych.
2.	Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jezior Byszewskich	1800	313	UCHWAŁA X/236/15 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 24 sierpnia 2015 r.	Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności, tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych w postaci pasów zadrzewień.

3.	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Sępolenki	650	110	UCHWAŁA X/234/15 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO z dnia 24 sierpnia 2015 r.	Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona rzeki Sępolenki wraz z pasem roślinności okalającej.
----	--	-----	-----	--	---

Tabela nr 55. Pomniki przyrody

Lp.	Gatunek	Opis obiektu	Nr w załączniku do uchwały	Podstawa prawna
1.	Głaz narzutowy	Obwód: 410 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 28n.	34	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
2.	Dąb szypułkowy	Skupisko drzew (5) o obwodach pni: 340,320,310,310,305 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 94 h.	33	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
3.	Dąb szypułkowy	Skupisko drzew (3) o obwodach pni: 176, 223, 285 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 109 n.	11	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
4.	Dąb szypułkowy	Skupisko drzew (12) o obwodach pni: 247, 218, 280, 178, 205, 180, 194, 260, 260, 272, 185, 233. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 126 h.	12	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
5.	Drzewostan So - Db	Pomnikowe okazy So. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 93 d. Powierzchnia: 2 ha.	9	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
6.	Drzewostan Md - Db	Pomnikowe okazy Dbs i Md. Lokalizacja: Leśnictwo Różanna, oddz. 108 a. Powierzchnia: 2,79 ha.	10	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
7.	Dąb szypułkowy	Drzewo o obwodzie pnia: 430 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Ługowo, oddz. 196 k.	31	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
8.	Głaz narzutowy	Obwód: 780 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Aleksandrowiec, oddz. 89 h.	29	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
9.	Głaz narzutowy	Obwód: 800 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Pólko, oddz. 8 a.	35	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
10.	Głaz narzutowy	Obwód: 850 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Aleksandrowiec, oddz. 73 a.	28	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
11.	Sosna zwyczajna	Skupisko drzew (2) o obwodzie pnia : 230 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Wilcze Gardło, oddz. 66 b.	37	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
12.	Dąb szypułkowy	Skupisko drzew (2) o obwodach pni: 380 i 350 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Wilcze gardło, oddz. 221 a.	39	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.

13.	Dąb szypułkowy, sosna zwyczajna	Skupisko drzew (37) o obwodach pni: DB-230-300, So – 165-270. Lokalizacja: Leśnictwo Stronno, oddz. 168 l.	1380	Rozporządzenie Nr 11/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 1 lipca 1991 r.
14.	Dąb szypułkowy	Skupisko drzew (2) o obwodach pni: 680 i 529 cm. Lokalizacja: Leśnictwo Pólko, oddz. 1 b.	16	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
15.	Dąb szypułkowy, sosna zwyczajna	Skupisko drzew (6) o obwodach pni: 530,360,400,405,425,232. Lokalizacja: Leśnictwo Ługowo, oddz. 196 p.	32	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
16.	Dąb szypułkowy, lipa drobnolistna	Skupisko drzew (14) o obwodach pni: 630,350,315,365,338,350,370,370,325,397,322,439,310,345 cm. Lokalizacja: oddz. 12A nx, Leśnictwo Pólko.	20	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.
17.	Głaz narzutowy	Obwód: 950 cm. Lokalizacja: oddz. 32 c, Leśnictwo Pólko.	43	Uchwała Nr XCI/819/24 Rady Miejskiej w Koronowie z dnia 19 kwietnia 2019 r.

Tabela nr 56. Użytki ekologiczne

Lp.	Nazwa użytku	Położenie			Powierzchnia [ha]	Podstawa prawna
		Gmina	Leśnictwo	Oddział, pododdział		
1.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Krówka	9d, 10h, 19a	2,36	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
2.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Krówka	27B n, 27C a, 27C b	7,44	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
3.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Kadzionka	125 j, 143 b	1,03	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
4.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Różanna	132 f	0,80	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
5.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Kadzionka	136 c, 137 c	8,28	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
6.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Kadzionka	143 l	0,32	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
7.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Pólko	22 a	1,86	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
8.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Pólko	22 g	0,88	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
9.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Ługowo	188 d	0,66	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
10.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Ługowo	200 c	3,35	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.

11.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Ługowo	200 f	0,87	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
12.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Ługowo	201 b	2,21	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
13.	Użytek ekologiczny	Koronowo	Ługowo	209 f	3,08	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
14.	Użytek ekologiczny	Osielsko	Stronno	198 h, 198 j	8,77	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.
15.	Użytek ekologiczny	Osielsko	Stronno	198 l	2,13	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r.

Tabela nr 57. Ochrona strefowa zwierząt

Lp.	Gatunek	Położenie		Oddział, pododdział	Podstawa prawna	Uwagi
		Gmina	Leśnictwo			
1.	Bielik	Koronowo	Ługowo	195 d (część), 195 a, b, c, d (część), f, g, 196 a, b, c (część)	Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 10 kwietnia 2025 r. WOP.6444.8.2025.MP.2	
2.	Bocian czarny	Koronowo	Aleksandrowiec	44 a (część), c (część), g (część), 45 a (część), 43 c (część), 44 c (część), d (część), f, g (część), 45 a (część), 54 d (część), 55 a(część), 46 a, b (część).	Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 14 maja 2025 r. WOP.6442.10.2025.MP.2	
3.	Kania ruda	Koronowo	Tylina Góra	156 d (część), 155 c (część), 156 a (część), 156 b (część), 156 c, 156 d,g,h (część), 156 f	Decyzja RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 16 lipca 2025 r. WOP.6442.47.2025.MP.2	

13. Edukacja i promocja

Nadleśnictwo Różanna od wielu lat prowadzi edukację leśną. Pierwszy Wieloletni Program Edukacji Leśnej w nadleśnictwie Różanna powstał na lata 2004–2006. Zajęcia edukacyjne prowadzone były w nadleśnictwie znacznie wcześniej – regularnie od lat 80-tych XX wieku. Najpopularniejszą formą edukacji leśnej są lekcje terenowe, czyli spotkania grup (najczęściej szkolnych) z leśnikiem bezpośrednio w lesie. Obiektami pełniącymi wiodącą rolę podczas tych spotkań są: edukacyjny krąg ogniskowy przy siedzibie biura Nadleśnictwa Różanna oraz leśna wiata edukacyjna „koliba” na szkółce leśnej Wilcze Gardło. Są to miejsca spotkań osób prowadzących zajęcia z uczestnikami zajęć, skąd następuje potem wyjście do lasu i terenowe, leśne zajęcia edukacyjne. Wokół tych obiektów ustalone są trasy „leśnych wypraw”, na których prowadzone są zajęcia terenowe. Szczególnie ciekawe są tereny sąsiadujące ze szkółką leśną położone w bezpośrednim sąsiedztwie Zalewu Koronowskiego.

Fot nr 1. Początki edukacji w Nadleśnictwie Różanna – około roku 1990

Obecnie do prowadzenia zajęć edukacyjnych wykorzystywanych jest wiele obiektów zlokalizowanych na terenie nadleśnictwa. Prowadzone są one dla wszystkich grup wiekowych – od spotkań z przedszkolakami, poprzez grupy szkolne i studentów do seniorów będących uczestnikami zajęć „Uniwersytetów III Wieku”.

Obiekty wykorzystywane do prowadzenia zajęć edukacyjnych to:

- Krąg edukacyjny przy siedzibie biura nadleśnictwa
- Koliba edukacyjna na szkółce Wilcze Gardło
- Harcerski Ośrodek Wypoczynkowy Krówka Leśna
- Baza Harcerska Pólko
- Ośrodek hodowli Zwierzyny Pobrdzie
- Drzewostany Leśnictwa Aleksandrowiec – miejsca pamięci narodowej, daglezie nasienne
- Leśnictwo Wilcze Gardło – wyspa
- Leśnictwo Krówka – „wyspa”
- Leśnictwo Tylina Góra – miejsce pamięci narodowej – Srebrnica

Fot nr 2. Koliba edukacyjna na szkółce leśnej Wilcze Gardło

Edukacja leśna prowadzona jest również na stoiskach promocyjno-edukacyjnych podczas imprez własnych (dni lasu, sadzenie lasu itp.) oraz obcych, na które jesteście zapraszani.

Fot nr 3. Stoisko Nadleśnictwa Różanna na „MTB Koronowo Maraton”

Fot. nr 4. Sadzonki na stoisku edukacyjnym

W ramach prowadzonej działalności edukacyjnej Nadleśnictwo organizuje, bądź uczestniczy w różnego rodzaju akcjach, inicjatywach, wydarzeniach itp., są to np.:

- prelekcje i pogadanki
- akcje o zasięgu krajowym jak: Sadzenie lasu, „Dzień Ziemi”, „Choinka za krew”, „Choinkobranie”
- współpraca z przedszkolami i szkołami - w tym udział w konkursach tematycznych
- edukacja w sieci- profile w mediach społecznościowych
- stoisko edukacyjne na różnego rodzaju wydarzeniach i festynach
- współpraca rzecznika Nadleśnictwa z lokalnymi mediami
- współudział w akcjach organizowanych przez miejscowe szkoły, przedszkola, stowarzyszenia, ośrodki sportu i rekreacji, instytucje publiczne, straże pożarne, uniwersytet 3-go wieku
- współudział/ partnerstwo w organizacji imprez społecznych, sportowych i charytatywnych - największe to: MTB Koronowo Maraton, „Odpad dasz – Drzewko masz, Fundacja „Łatwo Pomagać” – Turniej Charytatywny Siatkówki Piłkowej
- na swoim terenie gościmy obozy harcerskie
- współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami
- współpraca z uczelniami wyższymi z Bydgoszczy i Torunia

Fot nr 5. Akcja „Choinkobranie”

Fot nr 6, 7. Stoisko na turnieju charytatywnym

Ze względu na liczbę uczestników, największym wydarzeniem lokalnym na które jesteśmy zapraszani do wystawienia stoiska edukacyjno-promocyjnego są zawody rowerowe „MTB Koronowo Maraton”, w którym w roku 2024 starowało około 1000 zawodników z Polski i zagranicy.

14. Turystyka

Nadleśnictwo Różanna istnieje w obecnych granicach od 1975 (współcześnie następowały tylko niewielkie korekty tych granic). Powstało ono z połączenia wcześniej wspomnianych jednostek, których nazwy pozostały jako nazwy obrębów leśnych. Znaczącym wydarzeniem było utworzenie w latach 1956-60 Zbiornika Koronowskiego poprzez spiętrzenie rzeki Brdy na potrzeby elektrowni wodnej mieszczącej się w Samociążku. Jego powstanie spowodowało znaczne zmiany topografii terenu. Pod wodą znalazły się najżyźniejsze i najbogatsze pod względem przyrodniczym fragmenty lasów położone na zboczach doliny Brdy. Pod wodami zalewu znalazły się też niektóre wsie i pojedyncze zabudowania (w tym stara siedziba Nadleśnictwa Różanna). Całkowicie zmienił się układ dróg w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika wodnego, między innymi zniknęły mosty spinające brzegi Brdy. Aby umożliwić komunikację pomiędzy miejscowościami położonymi po obu stronach zalewu w miejsce nieistniejących mostów zorganizowano przeprawę promową. Niewątpliwie jednak jest on obecnie największą atrakcją turystyczną regionu. Wraz z Rynną Jezior Byszewskich, Doliną Brdy i licznymi śródleśnymi „oczkami wodnymi” (powstałymi w wyniku spiętrzenia wód zalewu) przyciąga on corocznie w nasze okolice rzesze turystów – głównie wędkarzy i wodniaków. Położenie nadleśnictwa między dwoma największymi kompleksami borowymi województwa determinuje jego charakter. Dominują tu siedliska borowe porośnięte przede wszystkim sosną zwyczajną (87% udziału). Spotykamy też lokalnie drzewostany z dominującym dębem lub przy brzegach licznych zbiorników i cieków wodnych na terenach podmokłych olchą. Pozostałe gatunki takie jak świerk, modrzew, brzoza buk stanowią tylko domieszki. Mamy tu do czynienia z dużym arealem lasów gospodarczych o charakterze ochronnym – głównie wodochronnych. Utworzone zostały też obszary chronionego krajobrazu: Zalewu Koronowskiego, Rynien Jezior Byszewskich oraz Doliny Rzeki Sępolenki. W sercu obrębu Różanna został powołany do życia w 2002 roku rezerwat przyrody chroniący starodrzew dębu szypułkowego. Dzięki staraniom pracowników nadleśnictwa rezerwatowi nadano imię Jana Rychlickiego – zmarłego w 2011 roku długoletniego nadleśniczego Nadleśnictwa Różanna, który za życia mieszkał w pobliżu.

Innymi cennymi historycznie obszarami położonymi wśród lasów nadleśnictwa są miejsca pamięci narodowej, pozostałości po cmentarzach leśnych oraz kilka obiektów związanych z walkami wojny obronnej z 1939r. Na terenie leśnictwa Tylina Góra można też zaobserwować ostatnie ślady po obozie jenieckim żołnierzy rosyjskich z czasów wojny polsko-bolszewickiej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, samochodem możemy wjechać do lasu tylko po drogach udostępnionych, wyraźnie w tym celu oznakowanych. Na zmotoryzowanych turystów czekają miejsca postoju pojazdów. Można tu zostawić auto i udać się w dalszą wędrówkę pieszo lub rowerem. Na terenie Nadleśnictwa Różanna znajdują się następujące miejsca postoju:

- Leśnictwo Krówka – „Przy plaży” – oddz. 11c,g
- Leśnictwo Różanna – „Sokole-Kuźnica” – oddz. 33a
- Leśnictwo Różanna – „Prom” – oddz. 63a
- Leśnictwo Różanna - - „Wjazd do Różanny” – oddz. 111i
- Leśnictwo Tylina Góra – „Parking wędkarski” – oddz. 167a
- Leśnictwo Tylina Góra – „Parking wędkarski – topole” – oddz. 167f
- Leśnictwo Tylina Góra – „Romanowo” – oddz. 176c,d
- Leśnictwo Tylina Góra – „Przy nadleśnictwie” – oddz. 187f
- Leśnictwo Pólko – „Parking wędkarski – Lipkusz” – oddz. 3c
- Leśnictwo Pólko – „Przy moście” – oddz. 31i
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Kominiek” – oddz.53m
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Przy szkółce” – oddz. 65b
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Przy wyspie – PCW” – oddz. 80c
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Przy wyspie – Samociązek” – oddz. 130i
- Leśnictwo Stronno – „Gruba sosna” – oddz. 117/118
- Leśnictwo Stronno – „Przy pasie brzozowym” – oddz. 141/142
- Leśnictwo Ługowo – „Biała – przy moście” – oddz. 150g
- Leśnictwo Ługowo – „Przy szosie” – oddz. 202b

Na terenie Nadleśnictwa Różanna znajdują się następujące miejsca biwakowania:

- Leśnictwo Różanna – „Sokole Kuźnica” – oddz. 33a
- Leśnictwo Tylina Góra – „Pole wędkarskie” – oddz. 167a
- Leśnictwo Tylina Górna – „Romanowo” (dzierzawione) – oddz. 176c,d
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Kominiek” – oddz. 53m
- Leśnictwo Wilcze Gardło – „Przy wyspie – Samociązek” – oddz. 130i
- Leśnictwo Ługowo – „Półwysep – camping” (dzierzawione) – oddz. 150a

Przez tereny Nadleśnictwa Różanna przebiegają następujące szlaki i ścieżki turystyczne:

1. Szlaki piesze - PTTK

- Szlak im. Leona Wyczółkowskiego (żółty)
- Szlak Jezior Koronowskich (zielony)
- Szlak Brdy (niebieski)
- Szlak „Białego Węgla” (czarny)
- Kulturowy Szlak Cystersów (nieoznakowany)

2. Szlaki rowerowe (prowadzące wzdłuż dróg publicznych)

- Szlak Bydgoszcz - Chojnice (niebieski)
- Międzynarodowy Szlak Rowerowy R-1 (zielony)

3. Szlaki kajakowe

- Szlak kajakowy Zalewu Koronowskiego

Przebieg wszystkich szlaków jest uwidoczniony na mapach, opisany w przewodnikach turystycznych. Niezbędne informacje można znaleźć na stronie internetowej Powiatu bydgoskiego i PTTK Bydgoszcz „Szlak Brdy”.

4. Ścieżki konne – wyznaczone przez Nadleśnictwo Różanna

Wyznaczono 7 ścieżek – tras leśnych do jazdy konnej.

Zielone Punkty Kontrolne – teren przystosowany do uprawiania biegów na orientację

- ZPK Bożenkowo – Leśnictwo Ługowo
- ZPK Pólko „harcerski” – Leśnictwo Pólko

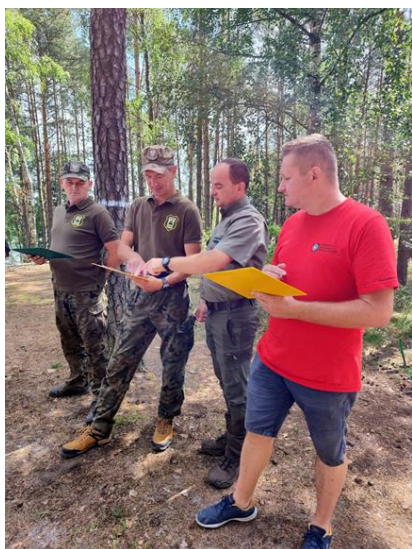
Teren – „Zanocuj w Lesie” – obszar położony na terenie Obrębu Stronno.

15. Lasy o zwiększonych funkcjach społecznych

Wejście w życie z dniem 01.09.2022 r. Zarządzenia Dyrektora Generalnego nr 58 z dnia 05 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”, zobowiązało nadleśnictwa do wyznaczenia lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Nadleśnictwo Różanna, wspólnie z powołanym 10.02.2023 roku Zespołem Lokalnej Współpracy, wytypowało lasy społeczne znajdujące się w strefie zrównoważonego oddziaływania społecznego. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej wyznaczono na łącznej powierzchni 100,17 ha. Zlokalizowane są głównie w okolicy Zalewu Koronowskiego, z dala od dużych osiedli mieszkaniowych, w miejscach, gdzie sezonowo odnotowywany jest zwiększony ruch turystyczny. Granice obszarów zostały przekazane wykonawcy nowego PUL, celem uwzględnienia na mapie i w opisie.

Zmieniające się przepisy, ewentualne ograniczenia i modyfikacje gospodarki leśnej oraz duże zainteresowanie działalnością Lasów Państwowych, prowadzą do konieczności dialogu społecznego, co doprowadzi do zminimalizowania konfliktów z lokalną społecznością oraz turystami.

Fot.8. Spotkanie terenowe z Zespołem Lokalnej Współpracy na obszarach wytypowanych jako lasy o zwiększonej funkcji społecznej 11.07.2023r.

16. Infrastruktura techniczna

W zakresie infrastruktury technicznej w minionym 10-leciu Nadleśnictwo Różanna zrealizowało inwestycje wymienione w Tabeli nr 58. W znacznym stopniu poprawiono infrastrukturę drogową szczególnie w zakresie ochrony przeciwpożarowej – modernizacja dróg pożarowych. Zmodernizowano część leśniczówek, z wyodrębnieniem kancelarii leśnictwa. Wybudowano dwie nowe osady leśnictw. Wybudowano nowy budynek gospodarczy oraz dwie wiaty parkingowe przy siedzibie nadleśnictwa. Zmodernizowano część kotłowni w leśnictwach zgodnie z ustawą antysmogową. Zmodernizowano ogrzewanie siedziby nadleśnictwa – zainstalowano pompy ciepła wraz z instalacją fotowoltaiczną. Zainstalowano panele fotowoltaiczne na Szkółce leśnej Wilcze Gardło. Nadleśnictwo zakupiło 32,35 ha gruntów w tym 29,12 ha lasu.

Tabela nr 58. Zadania inwestycyjne zrealizowane w latach 2016-2025

2016 rok
Budowa budynku gospodarczego przy Nadleśnictwie Różanna
Budowa wiaty parkingowej nr 1 przy Nadleśnictwie Różanna
Wykonanie projektów na budowę nowych leśniczówek Kadzionka oraz Szkółka Leśna Wilcze Gardło.
Przebudowa budynku mieszkalnego Leśnictwa Stronno
Budowa przepompowni ścieków przy Nadleśnictwie Różanna
Budowa wiaty turystycznej przy OHZ Różanna
Wymiana kotłów c.o. w Leśnictwie Różanna
Zakup przystawki siewnika do wysiewu nawozów w Szkółce Leśnej Wilcze Gardło
Zakup agregatu siewnikowego do kukurydzy ASK do OHZ Różanna
2017 rok
Modernizacja budynku gospodarczego w Leśnictwie Pólko
Budowa nowej osady Leśnictwa Kadzionka – I etap
Budowa nowej osady Szkółki Leśnej Wilcze Gardło – I etap
Wykonanie projektu na modernizację drogi pożarowej nr 11
Modernizacja wiaty drewnianej w Szkółce Leśnej Wilcze Gardło
Budowa wiaty parkingowej nr 2 przy Nadleśnictwie Różanna
Wykonanie utwardzenia terenu przy siedzibie Nadleśnictwa Różanna
Budowa ogrodzenia w Leśnictwie Pólko
Modernizacja ogrodzenia przy siedzibie Nadleśnictwa Różanna
Zakup nowoczesnego sprzętu umożliwiającego lokalizację i wykrywanie pożarów w ramach projektu CKPŚ.
Zakup dwóch chłodni kontenerowych do Szkółki Leśnej Wilcze Gardło
Modernizacja budynku edukacji przyrodniczej w Leśnictwie Pólko
Wykonanie projektu modernizacji deszczowni na Szkółce Leśnej Wilcze Gardło

2018 rok
Budowa nowej osady Leśnictwa Kadzionka – II etap
Budowa nowej osady Szkółki Leśnej Wilcze Gardło – II etap
Wykonanie projektu modernizacji Leśniczówki Aleksandrowiec
Modernizacja drogi pożarowej nr 11
Wykonanie projektu na modernizację drogi pożarowej nr 12
Budowa fotowoltaiki przy siedzibie Nadleśnictwa Różanna
Instalacja pomp ciepła w siedzibie Nadleśnictwa Różanna
Modernizacja deszczowni na Szkółce Leśnej Wilcze Gardło
2019 rok
Wymiana dachu na budynku mieszkalnym Leśnictwa Ługowo
Modernizacja mieszkania w byłej siedzibie Szkółki Leśnej Wilcze Gardło
Modernizacja budynku mieszkalnego Leśnictwa Krówka
Modernizacja budynku mieszkalnego Leśnictwa Tylina Góra
Modernizacja drogi pożarowej nr 5 – I etap
Rozbudowa fotowoltaiki przy siedzibie Nadleśnictwa Różanna
Zakup maszyn na potrzeby Szkółki Leśnej Wilcze Gardło
Zakup gruntu – las 18,25 ha
2020 rok
Modernizacja drogi pożarowej nr 5 – II etap
Wykonanie utwardzenia terenu przy chłodniach w OHZ Pobrdzie
2021 rok
Modernizacja budynku mieszkalnego Leśnictwa Aleksandrowiec
Modernizacja drogi pożarowej nr 5 – III etap
Budowa fotowoltaiki na Szkółce Leśnej Wilcze Gardło
Budowa boiska do piłki siatkowej plażowej.
Zakup kontenera chłodniczego do OHZ Różanna -ASF
Zakup gruntu – las 1,84 ha
2022 rok
Modernizacja leśniczówki Leśnictwa Różanna – I etap
Wykonanie projektu na modernizację drogi pożarowej nr 10
Modernizacja drogi pożarowej nr 12 – I etap
Modernizacja Punktu Alarmowo Dyspozycyjnego
Zakup gruntu – las 5,33 ha
2023 rok
Modernizacja budynku gospodarczego w Leśnictwie Aleksandrowiec
Przebudowa byłej kancelarii Szkółki Leśnej Wilcze Gardło z przystosowaniem na lokal mieszkalny – I etap
Modernizacja leśniczówki Leśnictwa Różanna – II etap
Wymiana kotła C.O. w Leśnictwie Tylina Góra

Wymiana kotła C.O. w Leśnictwie Pólko
Modernizacja drogi pożarowej nr 12 – II etap
Modernizacja drogi pożarowej nr 8
Zakup samochodu terenowego dla Straży Leśnej
2024 rok
Przebudowa byłej kancelarii Szkółki Leśnej Wilcze Gardło z przystosowaniem na lokal mieszkalny – II etap
Wymiana kotła C.O. w Leśnictwie Stronno
Modernizacja drogi pożarowej nr 10 – I etap
Modernizacja ogrodzenia w Leśnictwie Aleksandrowiec
Zakup siewnika szkółkarskiego do nasion grubych Szkółka Leśna Wilcze Gardło
Zakup gruntu – łąki śródleśne 3,23 ha
2025 rok
Zakup gruntu – las 3,70 ha
Wymiana kotła C.O. w Leśnictwie Krówka
Wymiana kotła C.O. w Leśnictwie Aleksandrowiec
Modernizacja drogi pożarowej nr 10 – II etap